

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását eszközöl mind államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
 Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Fényképészeti készüléket
 műkedvelők számára. Legújabb
 titk-fényképezőket a tirage rapid,
 kitűnő szemüvegek megvizsgálást
 maximal-láshőmérőket, Ane-
 roid (légsúlymérőket) szabadal-
 mazott rajzeszközöket ajánl
CALDERONI ES TÁRSA.

„Coronyórák”
 palota, laktanya, gyári órákat,
 villanyórákat,
 legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
 I. m. állami követelm. gé-
 budapest, VII., Kaszincey-u. 3.
 Képes árjegyzék, költséggyez. bérm.

A Magyar Asphalt
 részvény-társaság
 Budapest, Andrássy-út 30
 elvállalja jótállás mellett
 legelőnyösebben
 asphalt-burkolatok
 fektetését és
nedves lakások,
 pinczék, stb. gyökeros
 száraztatását.
Telefon.

Jóska Miklós regényei.
 80, 90, 100. füzet.
 Új olcsó kiadás.
 Regényes képletek.
 Második kiadás.
 Ara a két füzetből álló
 kötetnek 1 forint.

FÖLDVÁRY IMRE GERŐ ADOLF
 férfidivat- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és
 VII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve.
 Csaknem 5000 nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) czéggel.

cipész-mester.
BUDAPEST,
 V., Fűrőd-utca 2. sz.
 Ajánlja készítményeit
fájós lábakra.

ROTHBERGER JAKAB
 cs. és kir. udvari szállító.
 Budapest, váci-utca 23, a nagy Kristófhöz cz. házban.
 A legegységesebb kész férfiruhák dús választékban a legjutányosabb, szabott árakon.

Hirdetések felvételnek
 a „Vasárnapi Ujság” kiadó-
 hivatalában, Budapest, IV. ker.
 Egyetem-utca 4. szám alatt.

LATZKOVITS A.
BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros
 ajánlja
uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.

A 82,502/11. sz. rendeletben a magaskormány részéről ajánlva
Tűzi fecskendők
 tökéletes ventilrendszerrel (központi fém-ventilek egy conusban egyesítve). Különlegességek, községek, tüzoltók és gyárak részére, tüzoltó szerek minden nemben, anihilátorok, kender- és spirál-töm-
 lők, felszerelések tüz-
 oltók számára, sisakok,
 övek, stb., szab. létrák,
 építési és kutszivaty-
 tyúk, mindennemű ar-
 maturák, gőzfertőtle-
 nitők, szerszámok, je-
 jutányos árban jótállás
 mellett kaphatók
Tarnóczy
 tüzoltó-szer- és
 gépgyár-részvény-társaságnál Budapest.
 Gyár: Külső váci-út 95. — Mintatelep: Teréz-körút 36. sz.

VÉNUS
 LEGSZÉNSAVDÚSABB
 TERMÉSZETES
 ÁSVÁNYVIZFORRÁS
 KAPHATÓ MINDENÜTT.

BOROSS TESTVÉREK
 fémáru-gyára.
 Budapest, IV. kerület, Haris-bazár 37. sz.

Készít csoportokban összeállított konyha- és háztar-
 tási szereket minden fém-, vas- és fatárgyakkal együtt
 25-500 frt. Egyedül e szakban Bécsben az osztr. állami
 éremmel kitüntetett szab. szertvárosi gépszek-
 nyek és fűthető fűtőkádákat, fagyaltgép-
 és fagyalt tartályokat, sor- és bormérő asztalokat, pezsgő-
 csapokat, sajtolt könyköket. Ujdonság! hordozható
 gőzfűtő. Amerikai fagyalt-gép.
 Elárulás nagyban és kicsinyben. F. é. aug.
 havától kezdve gyártelepünkkel összekötve
 új raktart is nyitunk IV., Molnár-utca 33.
 Képes árjegyzék ingyen.

KURCZLI PÓTEK
 CZINKORAFIAI
 MŰVÉZETEK
 BUDAPEST
 VESZTÉNY-UTCA 12.

Több mint
50 év óta sikerrel használta tik!
 Szeplőket és májfoltokat, valamint
 az összes
 bőrtisztítánságokat
 biztosan eltávolítja az
Eszéki Spitzer Kenőcs
 és az
eszéki Salvator szappan
 Valódi minőségben csak a
DIENES J. C.-féle
 VÉDJEGY. 6166
 gyógyszerárban.
Eszéken, felsőváros.
 1 tégely Spitzer kenőcs ..... 35 kr.
 1 üveg „mosdóvíz” ..... 40 kr.
 1 darab Salvator szappan ..... 50 kr.
 1 tégely kézpaszta ..... 60 kr.
 1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.
 Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti
 törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva
 és kériatik a t. cz. közönség csakis Dienes-féle
 eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.
Főraktár Budapest:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
 Király-utca 12.

MATTONT FÉL
GISSHÜBLER
 KÉSZÍTŐI ÉS
 SAJÁTJÁRÓI
SAVANYUKÖT

Fontos szenvedőknek.
Ujdonság!
 Pollitzer-féle újonnan javított cs. és
 kir. szabadalmazott gummi sérvköt-
 ők. A leghire-ebb orvosi autoritások
 által a legjobbnak van elismerve, és
 Monarchiánk határain túl is nagy
 elismerésnek örvend. Nem oszlik le
 a testről, nem gyakorol kellemtelen
 nyomást, úgy éjjel mint nappal hord-
 ható. Czélszerűsége által, az eddigi
 sérvkötők hiányait pótolja. A pelot-
 ták a sérvhez idomíthatók és bizton-
 sági övvel van ellátva, mely a testről
 való lecsúszást meggátolja. Árak:
 egyoldalu 7-10 forintig, kétoldalu
 10-16 forintig.
 Gyermekeknek a felével olcsóbb.
 Nagy raktár angol és francia rugó-
 sérvkötőkben. Suspensorium, has-
 kötő, görcsér-gummihasny, egye-
 nestartó. — Méhfelekendő, légszá-
 nybetét és havibaj-felfogók dus
 választékban kaphatók, valamint min-
 dennemű gummi áru-cikkék.
 Sérvkötő rendelésmi kérem meg-
 jelölni a test bőségét, vajlon a sérv
 jobb, bal vagy mindkét oldal.
 Megrendeléseket a legnagyobb
 titoktartás mellett gyorsan és pon-
 tosan utánvétellel eszközöl
Pollitzer Mór és fia
 cs. és kir. kőtszerész.
 Budapest, Deák Ferencz-utca 10. sz.

Természetes szénsavdús savanyóvíz a mohai
ÁGNES
 forrás. Legjobb asztali és üdítőital. Kitűnő szolgálatot
 tesz az emésztési zavarnak.
 Járvány idején préservatív gyógyszernek
 bizonyult.
 Sztet-
 küldése
Édeskuty L. udvari száll-
 itó által
 Budapest.
 — Kapható mindenütt.

25. SZÁM. 1895. BUDAPEST, JUNIUS 23. 42. ÉVFOLYAM.

Hirdetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt. Kétfoldi előzetesekhez a postailag megkötött viteldj is csatolandó.
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— Kétfoldi előzetesekhez a postailag megkötött viteldj is csatolandó.
 félre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 2.50

FLAMMARION CAMILLENÁL.

A NAPOKBAN meglátogattam Flammarion Camille urat, a hirneves csillagászt, kinek irodalmi és tudományos működését oly nagy érdeklődéssel kíséri az egész művelt világ, s kinek több művei közül «Népszerű csillagásztana», «Uránia»-ja, s legújabbban a «A világ vége» magyar nyelven is megjelentek s nagy olvasó közönségre találtak.
 Naponként délben 1—2 óra között fogadja látogatóit lakásán. Kíváncsi levén, jökor ott voltam a rue Cassini 16. számú házában, hogy mielőbb láthassam szemtől szemben a világhírű író, kiről nem tudja az ember, hogy mint költő nagyobb-e, avagy mint tudós?
 Adattam névjegyemet s bejelentettem magamat.

Az előszobából nyílik egy szép nagy terem, tele délszaki növényekkel, apró kis lugasokkal, s a virágcsoportok között kényelmes puha pam-
 lagokkal; innen nyílik s ezt kiegészíti a veranda, mely szintén tele van délszaki virágokkal, melynek folytatása a rue d'observatoire sötétzöld gesztenyefái, s ezután a beláthatatlan, szabad, tiszta kék ég; úgy, hogy az ember bent van ugyan a szobában, de mégis a szabadban érzi magát.

Innét balra egy szőnyegajtó nyílik, s ezen túl van a nagy szalon finom izléssel berendezve. De ha az előbbi terem az élet, a csapongó vídamság helye, a szalon inkább a borongós kedélyhez illik jobban. Nehéz selyem és bársony bútorok, a persa szőnyegek, az antik festmények s arabeszkék, az egész termet betöltő félhomály inkább alkalmasak borongós, ábrándos hangulatot kelteni az emberben. S én azt hiszem, hogy Flammarion mindig abba a szobába vezeti vendégeit, a mely azok kedélyének leginkább megfelel.

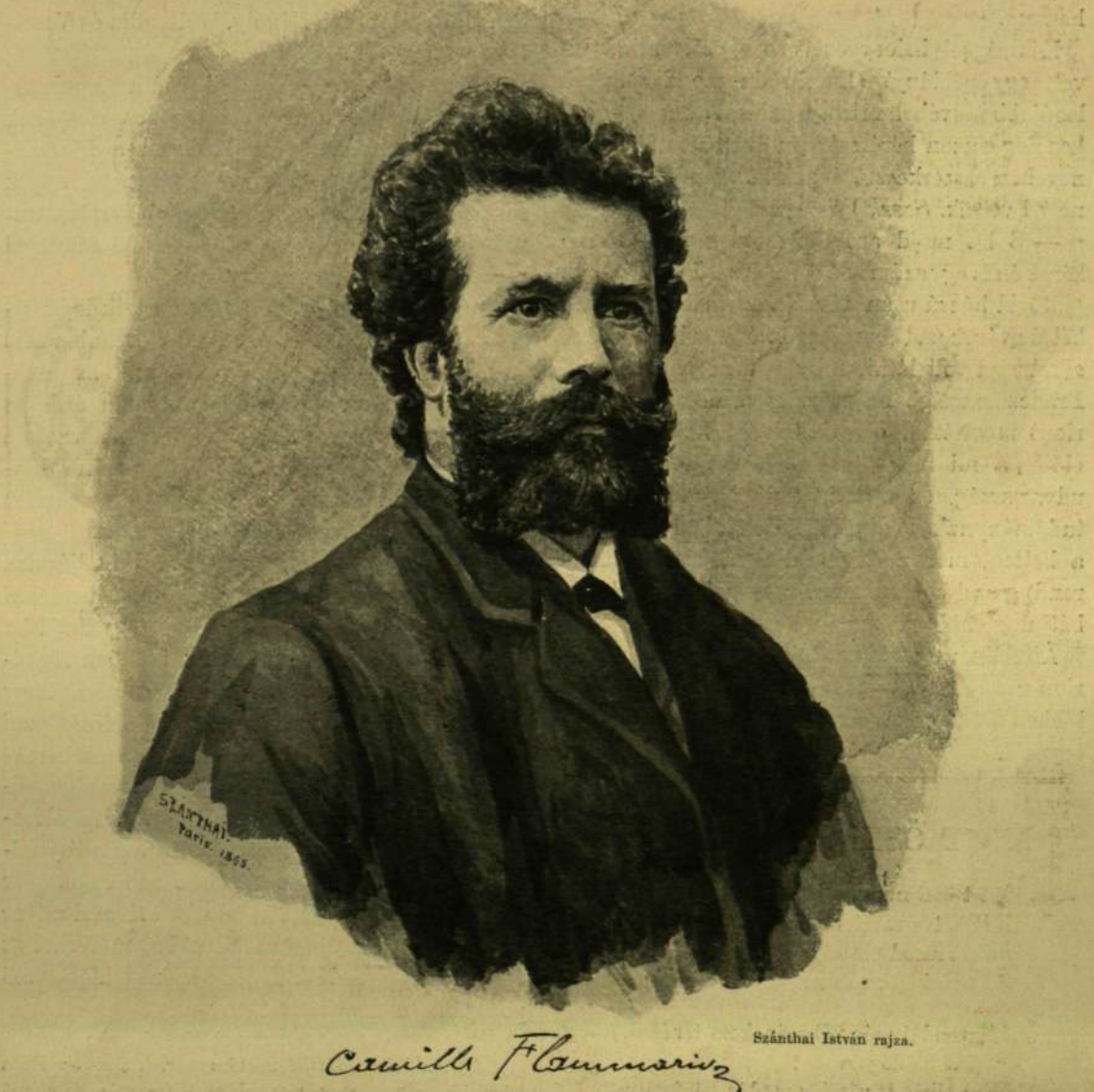
Kis idő múlva, hogy a szalonban helyet foglaltam, bejött a belső szobákból Flammarion, könnyű otthoni ruhában.

Közép termetű, könnyű járású s rendkívül kellemes arcú ember; göndör fekete haját fölfelé szoktatva hordja, jól gondozott szakállja és bajusza még emelik arcának érdekességét; körülbelül 36—38 évesnek látszik.

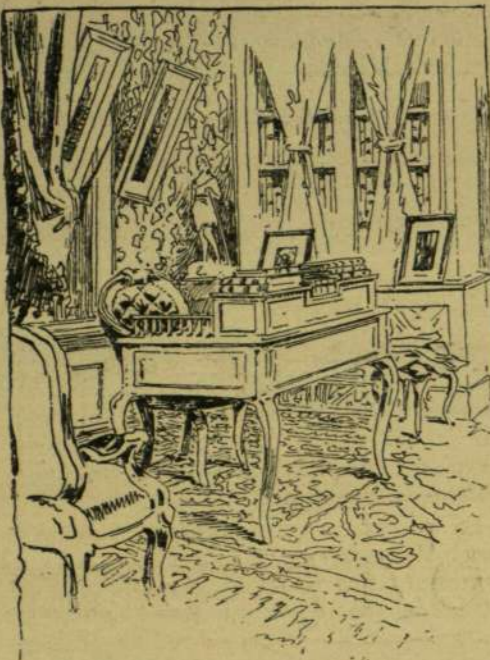
Bemutattam magam, s előadtam, hogy ohajtanám arczképét a «Vasárnapi Ujság» részére lerajzolni, miután Magyarországon nagyon ér-

deklőnek személye iránt, fölkértem, hogy rajzom alá sziveskedjék nevét sajátkezűleg aláírni.
 — Nagyon szívesen, — úgymond, — de akkor talán menjünk át dolgozó-szobámba.
 Én, az igazat megvallva, a dolgozó-szobájára voltam leginkább kíváncsi, a hol örökszépségű munkáit írja, melyek annyi embernek nyújtanak ismereteket, örömet és szórakozást. Nem nagy szoba ez; de telve van könyvekkel, iratokkal, a legkülönbébb kiadású, nyelvű s keletű, tudományos és szépirodalmi munkákkal; köröskörül a fal mellett könyvszekrények állanak. A

székeken, asztalon kéziratok, rengeteg hosszú számtani levezetések hevernek, néhol még a padlón is. Valóságos tudományos kincs-halmaz.
 — Ismerem, — úgymond, — a «Vasárnapi Ujság»-ot, mely tőlem is közöl cikkeket.
 S azzal kezdte előszámlálni azokat a magyar lapokat, a melyeknek írni szokott, francziás ki-
 ejtéssel ugyan, de azért érthetően (Peszti Napló, Peszti 'irlap, Búdapeszti 'irlap), stb.
 — Többeket ismerek a magyar írók közül, — mondá.
 Érdeklődött a jövő évi kiállítás iránt is, s ha

Camille Flammarion Szánthai István rajza.

Szenthai István rajza után.

FLAMMARION DOLGOZÓ-SZOBÁJA.

sok teendője nem gátolja, azt hiszem, jövőre meglátogatja Magyarországot.

Általában úgy vettem ki, hogy igen jó indultal van hazánk iránt, s nem gondolja a magyarokat az osztrákokhoz tartozóknak, mint az nyugaton általában szokás.

Kérdezte, hogy ismerik-e őt nálunk s érdek-lődnek-e irodalmi munkássága iránt?

— Nemcsak, hogy mindenki ismeri, — feleltem, — hanem mivel a magyar lapok számára is szokott írni cikkeket, egészen a mi írónk közé számítjuk.

Beszélggettünk még egyebekről is. Majd felkért, hogy adjam át viszonydöztetést s köszönetét Zempléni Árpád magyar írónak, a ki neki titeltele jelűl költeményeit megküldötte.

Végre felkértem, engedje meg, hogy a «Vasárnap Ujság»-ban jelen látogatásomat megirhassam.

Készséggel beleegyezett, s egyszersmind kivett egy példányt a «La fin du monde» című legújabb művéből, ráírta ajánlását és nevéstaját-kezüleg s azon kérésrel adta át nekem, hogy ezt nevében a szerkesztő úrnak küldjem el. (Köszönettel vittük. Szerk.)

— S ha majd arcképem meg fog jelenni kérek én is egy számot a «Vasárnap Ujság»-ból.

Rövid búcsú után távoztam. Az előszobában két úr várakozott, s mikor Flammarión kikísért, alkalmam volt látni, mily tekintélyes ember ő Franciaországban. Nevezetesen, mikor Flammarión meglátták, oly tisztelettel hajoltak meg előtte, a mi már jóval több volt, mint pusztá udvariasság, ez hódolat volt a szellemnek, a tudománynak. Pedig előkelő urak lehettek mind a ketten, mert a «légió d'honneur» (becsületrend) grand commandeur-rossétját viselték kabátjuk gomblyukában.

Általában úgy tapasztaltam, hogy Flammarión azon kiváltságos emberek közé tartozik, a kikben a tudomány és a kellem harmonikusán egyesül.

Szenthai István.

MINT ŐSZI NAPSUGÁR...

Mint őszi napsugár, ha a lomb árnyéka Reszkette meglebben,
Szép arcod mosolya feltűnik még néha Szomorú lelkemben.

Megzendül még néha éneke terőlad,
Eltűnt boldogságom!
Mint elkésett vándor madár a lefolyóvíz Rítokló fágon.

Azt hiszem, kezesked a szellő fuvalma,
Mely arozomat éri,
Úgy hallom, neveddel szőttek édes dalba
Az erdő tündéri...

Elvarázsolt, tiltott tündérvilág nékem
Szívednek szerelme.
Kiatkozva járok pusztuló vidéken,
Bánattól leverve.

Kántor Imre.

PARKBAN.

Bolygó kedvem támadt. Kimentem a parkba,
Fiatal párt láttam, — fonva kar a karba, —
Jázmimbokor mögél tán észre se vettek,
Kacagtak, nevettek, pajkosan csevegtek,
Ajukon a beszéd, minden szó idegen,
— Szívembe nyilallott valami hidegen...
Ti tán kinevettek — nem tehetek róla:
Elborult a lelkem egy-két röpke szóra...

A hogy odább megyek, szösze kis leányuk
Dadája oldalán apróztat utánuk,
Pajkos esti szellő kendőjét lekaptá,
Gondos kísérelője óvta, takargatta.

«Nem fázom én, dadus»... csengett kis ajakán,
Igy — így — szépen, tisztán, magyarul, magyarán!...
— Ti tán kinevettek — nem tehetek róla:
Földerült a lelkem egy-két röpke szóra...

Lampérth Géza.

NAPOLEON VÁLÁSA ELSŐ NEJÉTŐL.

(Új adatok nyomán.)

«A részrehajlatlan utókor ne m fogja csodálkozás nélkül látni, hogy egy minden vagyon és pártfogás nélküli fiatal ember, a ki közönséges plebejus családból származik a kis Ajaccio városból, a világ egy legelső trónjára ül, megnyeri egy osztrák főhercegnő kezét, megkoronáztatja magát a pápa által, Európa majdnem valamennyi hatalmasságát jogára alá hajtja, törvényeket adva Moszkvának ép úgy, mint az egyiptomi Kairónak, s behelyezve fivereit sorban Spanyolország, Nápoly, Hollandia és Vesztfália trónjára...»

E szavakkal kezdi Chaptal gróf, a Napoleonról szóló emlékiratok egyik legbecesebbjének szerzője, visszaemlékezéseit. Arról a tüneményes nagyságról, a ki bár rég letűnt a népek sorsát mutató nagy színdaraboknak, a történelemnek deszkáiról, még ma is nem szűnő fényvel ragyogja be emlékezete a világot.

Ennek a ritka folyású életnek egyik legérdekesebb epizódjáról, első nejétől: Beauharnais Joséphinétől való elválásáról adunk az alábbiakban egykorú följegyzések alapján érdekes részleteket, melyek hű képét festik a szerető hitves fájdalmas sorsának s a nagy ezézar kéréseivel, melyek képes saját dicsőségéért mindent, még a szerelmet is feláldozni.*

Midőn Napoleon az 1809-ik évi hadjáratra indult, parancsot adott, hogy a fontainebleau kastélyt állítsák helyre a végből, hogy majd ha a császári udvar oda visszatér, méltóan fogadhassa azt be. A wagrami ütközet után, hogy ezek a munkálatok (melyeknek tulajdonképeni célja mégis az volt, hogy lyoni mesterembereknek és a párisi munkásoknak foglalatosságot adjon), idejére befejeztessenek, Schönbrunnból iratott marsallja által a fontainebleau kastély felügyelőjének, hogy visszatérőben van és október 29-én Fontainebleauban lesz. A császári udvar ide fog jönni az új lakosztályokba, melyeket az építómesterek a XV. Lajos idejére emlékeztető pompába öltöztettek.

* Az emlékiró: Mallet fizetőmester, kinek ez irata közelebb jelent meg egy előkelő francia folyóirat hasábjain.

De mint rendesen, most is korábban érkezett, és négy nappal előzvéen meg az előre jelzett érkezési időt, még csak egy szolgát se talált a kastélyban, midőn kocsijáról leszállt. Azonnal futárt küldött Saint-Cloudba, ki megvigye a császárnénak érkezése híret.

Joséphine, bármennyire sietett is, csak este hat óraker érkezhetett meg császári férjének üdvözlésére, a mi Napoleont láthatólag bosszantotta. Talán most történt először, hogy urának parancsát, minden igyekezete dacára sem teljesíthet. Napoleon a kis könyvtárszobában várta őt.

— Ah! megjött hát, madame? — mondá a császár hideg, kellemetlen hangon, észrevéve Joséphine-t. — Valóban ideje volt már, épen el akartam utazni Saint-Cloudba.

A császárné mentegetni igyekezett magát a nem akart késedelmeskedés miatt.

— De, Bonaparte, — mondá, — miért e szemrehányás?... Azt üzented, hogy 29-ikén leszel itt és 25-én érkezettél, mintha az égből szálltál volna le egyszerre... Mindennek csak te vagy az oka.

— Jól van! Mindig én vagyok a hibás. Azzal felkelt és le s fel járva a szobában, hozzátette:

— De hát, madame, én most is csak úgy utaztam, mint máskor rendesen, kocsimban. És nem értesítettem, több mint két héttel ezelőtt?

Ezek a szemrehányások, minőkhez a császárné nem volt hozzászokva, könnyeket csaltak szemébe. De Napoleon komor, izgatott lévéen, nem látta ezeket a könnyeket. Talán már most a válásról gondolkodott.

Joséphine később karjait férje felé tárta, esdekelve, hogy ne engedje magát haragjától elragadtatni, hiszen az egésznek nem ő az oka. Aztán mosolyt erőltette ajkaira, hozzátéve:

— Jer, Bonaparte... Az ebéd készen van... Az asztalnál majd kiegyenlítjük e félreértést...

— Jól van! Nem vagyok jó kedvemben... Ne beszéljünk erről többet; de máskor jobban siess elém.

És karonfogva a császárnét, az ebédlőterembe mentek.

Másnap Joséphine, midőn egyik társalkodónőjével, Mallet kisasszonnyal beszélgetett, többek közt ezt kérde tőle:

— Hogyan van az, hogy az én lakosztályom és a császár lakosztálya közti ajtó be van zárva?

— Nem tudom, Felség; most hallom ezt.

— Ennek van valami oka; nem gondolja, mi az?

— Szerintem, Felség, ennek nem lehet más oka, mint a következő: a kastélyban nagy átalakításokat végeztek, mióta a császár elutazott Németországba. Valószínűleg az építések nem érték rá mident kellően rendbehozni ő felsége visszatérése előtt.

Joséphine fejeivel tagadólag intett.

— Felség láthatja saját lakosztályának bútorozásáról is, hogy az átalakítási munkák még nincsenek befejezve, — folytató Mallet kisasszony.

— Édes barátom, — mondá a császárné, — itt más egyének kell lappangani, a mit én szeretnék tudni. De azt hiszem, már tudom is. Ne szóljon e beszélgetésünkről senkinek.

És e szavaknál a császárné keserves könnyekben tört ki.

Pár nap mulva Joséphine, udvarhölgyeitől körülvéve, ott ült zongorájánál és egy új románcot próbálgatott, melyet most kapott épen. Nagyon szomorú volt az. Különösen egyik versszakának utolsó sorai: «Ah! ki foglalhatta el helyemet szívében, emlékében, hogy ő, a gyö-

zelem fia, nem jö többé megpihenni szerelmes karjaimba?...»

Napoleon ezen az estén, a hosszú diplomáciai értekezésekben kifáradva, gépiesen tartott a császárné lakosztálya felé, midőn a Joséphine hangja egyszerre megütötte fülét. Belépett, inkább a kíváncsiságtól vonzatva.

— Miféle szomorú, fájdalmas dal ez? — kérdi a császárnétól. — Ki adja ezt ajkaidra?

— Te... közönyösséged, melyet nem bírok tovább elviselni, — felelé Joséphine.

— Hát mit tettem, barátom? Ah! mennyire megváltozott az idő... mennyi könnyet látok előre is...

— Nagy Isten! mit jelent e beszéd?... —

— Vége, Joséphine — ha beszélni kell, beszélni fogok...

A császárné arca halotthálvány lett, hideg verejték ütődik ki homlokán és szorongó szívvel csügg tekintete a császáron.

Napoleon egy intésére mindenki távozik, egyedül maradnak. És ekkor megragadva Joséphine jobbát, így szól:

— Madame! Mikor a sors és a francia nemzet akarata a trónra hívott, ünnepélyes fogadást tettem és most itt az idő azt beváltani. Bármit fog a késő kor ítélni, őszinteséggel elégtelenség nekem. Szerettem Franciaországot, ezt a hős nemzetet, melynek dicsőségemet köszönhetem. Ah! Joséphinem... Sajnálj engem, de ne ítéld el —

A császár szemébe is könnyek toltultak, aztán elváltozott hangon folytatja:

— El kell válnunk! Szegény társam, te remegsz... de nézz reám, mennyire fáj e szöveget kimondanom... és sajnálj... igen sajnálj engemet... A császárság örökösét kíván házamban, a ki a nemzet által nekem adott jogokat átvigye a jövődre...

Joséphine összekulcsolta kezeit és csak szagatatottan tudta e szöveget kimondani:

— Tehat igaz!... Bonaparte, te el akarsz hagyni engemet... kérek, könyörgök... hallgass meg... Ez lehetetlen.

A szerencsétlen asszony térdeire esett, férje kezét kereste: aztán egyszerre összeszedte minden erejét, letörle könnyeit és Napoleonnra tekintve, így szólt:

— Felség! Nem a fényt és pompát csodáltam önben, hanem dicsőségét. Titkos gyönyört adott nekem dicsőségeselegete. Midőn Felséged velem egyesült, nagyon kevésbé láthatta még előre a fényes sorsot, mely Felségedre várakozott. É fényes sorsban sokáig osztozokodám. Felség, ön olykor kegyes volt mosolygóni hitvesére és most el akarja hagyni. Ha ezt a sorsot szánta nekem és a haza kívánja az áldozatot részemről, ha végül ezzel Franciaországnak boldogságot szerzek és biztosítom az önt is, nem habozom ez áldozatot letenni az ön lábaihoz; rendelkezék, Felség, és Joséphine szerencsétlenségében legalább arra fog gondolhatni vigasztal, hogy hasznára volt a francia nemzetnek s büszke lesz — áldozatára.

Ez a megható jelenet 1809 november 30-ikán történt.

Nagyon szomorú éjszaka következett mindkettőjükre nézve. A császár egy perczet se aludt. Többször felkelt ágyából, hogy tudakozódjék a császárné felől. Mikor megviradt, Joséphine magához kéréte Mallet kisasszonyt azonnal, elmondá neki a tegnapi este jelenetet zokogások közt s így szólt:

— Ez a legnagyobb áldozat, a mit csak Franciaországnak hozhatok...

Két hét mulva az I. Napoleon és Joséphine házasságának felbontása ki volt mondva. Joséphine Malmaisonba vonult vissza gyásza kö-

zete, a hol még nem rég oly boldog volt. Pár hónappal pedig Páris nagy ünnepélyek színhelye volt: Napoleon tette hitvesévé az osztrák főhercegnőt: Mária Lujzát.

A történetírók sajtáságos végzettségüket látnak abban, hogy a nagy világhódító bukása attól a naptól kezdődik, midőn Joséphine-jét eltaszította magától. Hogy azonban ő ennek dacára mily érzelmeket táplálhatott a szerencsétlen asszony iránt, s mint ítélte meg, azt pár szava ékesen mutatja. Az a pár szava, melyet akkor ejtett ki, midőn pályája alkonyán, dicsősége napjának aláhanyatlása idején híret vevé a Mária Lujza és Neipperg gróf közt szövődő szerelmi regénynek (kinek Montenuovo hercegi czímet kapott fia csak pár hete halt meg az osztrák fővárosban). A fájdalmas hír hallatára Napoleon így szólt akkor:

— Ezt Joséphine soha se tette volna!

PRERADOVICS PÉTER.

A mult május hó 23-án leplezték le Zágrábban nagy ünnepéssel a horvátok legnagyobb költőjének emlékére állított szobrot, mely dr. Miletichnek, a nemzeti színház intendánsának hazafias ajándéka. A szobor a költőt tábornoki egyenruhában ábrázolja. Jobb kezében íróeszközt, baljában egy papirtekercset tart; tekin-

Zágrábi fénykép után.

PRERADOVICS PÉTER SZOBRA ZÁGRÁBAN.

tete a távolra van irányozva. A szobor Rendics műve, jobban kidolgozva, mint kidolgozta. Egy költő katonai egyenruhában állítani elő művészi szempontból majdnem legyőzhetetlen akadályba ütközik; épen ezért a művész kétszeres sikert aratott, a nagy költőhöz méltó emlékművével. Lehetetlen volt a katonai ruhát mellőzni, mert Preradović 1872-ben tényleges állományban mint tábornok halt meg Bécsben.

Preradović Péter született 1818-ban egy kis horvát községben Belovár megyében, honnan mint tiszt fia, 1830-ban a bécs-újhelyi katonai akadémiába került. Nyolcz évvel később a Gyulay-féle ezredhez osztottat be mint tiszt, mely ezred akkoriban Milánóban állomásozott.

Preradović kezdetben német nyelven írt költeményeket; később Dalmáciában horvát költőkkel lépén összekötésbe, ez arra indította, hogy a horvát művészetnek is hódoljon. Már első, «Hajnalodik» című költeményét nagy lelkesedéssel fogadták. Minden versében a műszak gyöngéd érzésű kedvezését látjuk, kinek eszméi elragadnak, művészi tökéletessége fölkelésit. Preradović főleg lírikus; azonban két drámai művet is hagyott hátra; mig nagyobb epikai munkái befejezetlenek maradtak. Kiválóan szépek és nagy hatásúak ódái és hazafias költeményei, melyekben anyni a költői erő, hogy eddig egy horvát költő sem versenyezhet vele. Preradović nemcsak nagy költő, hanem vitéz katona is volt, ki az olasz hadjáratokban a

tábornoki rangra emelkedett. A horvát nemzet szívében mindörökké fog élni; de hazáján túl is teljes figyelmet érdemel.

Képünk a Mosinger és Breyer zágrábi fényképe után készült.

Spicer Mór.

KASSAI KÉPEK.

— A «Magyarország vármegyéi és városai» című új vállalatból. —

Felső-Magyarország legtekintélyesebb és legérdekesebb városa Kassa, mely a mult századokban Felső-Magyarországnak, mint kerületi főkapitányság, hivatalos fővárosa volt. A közbeszédben ma is Felső-Magyarország fővárosának hívják, s ez a cím méltán megilleti ügy felkészenél, mint élénk társadalmi, ipari és tudományos életénél fogva.

Ez év őszén egy nagyszabású vállalat indult meg: Magyarország monografiája, mely «Magyarország vármegyéi és városai» címen külön-külön kötetekben, az összes érdekes jelenségek képeinek bemutatásával együtt fogja ismertetni Magyarország vármegyéit és városait. A Vasárnapi Ujság mai számában mutatónyúl köztölt képek ezen mű sajtó alatti levő I. kötetének eddig elkészült részéből valók. A munka szerkesztője dr. Sziklay János, mellette mint tanácsadó és felülvizsgáló testület az állandó munkatársak bizottsága áll, mely kitűnő nevű szakférfiakból alakult s a melynek elnökségét Rákosi Jenő vállalta el. A mű diszes kiállítására a Franklin-társulat kipróbált erejét dicséri, a kiadásról és terjesztésről az «Apollo» irodalmi részvénytársaság gondoskodik.

Az Abaúj-Tornavármegyét tárgyaló kötethez Jókai Mór írta a bevezetést. A munka egyes fejezeteinek megírására itt is, mint a többi vármegye ismertetésénél, a legjobb helybeli szakírókat kérik föl; a szerkesztőnek, ki különböző részek megírásával is részt vesz a munkában, további gondja, hogy az egésznek egyöntetű keretet adjon.

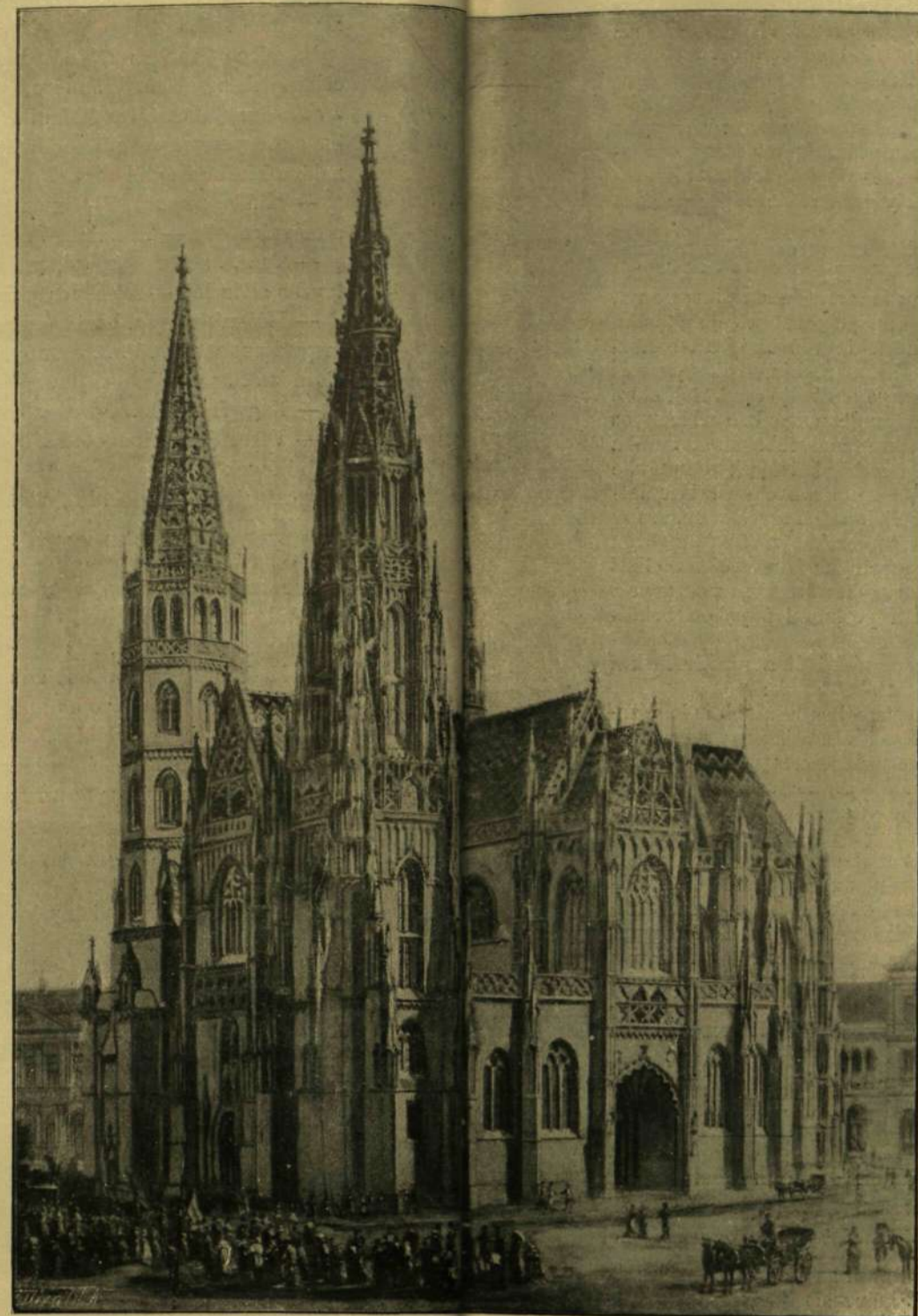
Az első kötet egyik legnevezetesebb vármegyének, Abaúj-Torna és Kassa leírásával indult meg. A mult századok nagy küzdelmei között Kassa a legfontosabb helyek egyike volt. Ott látjuk ma is Felső-Magyarország legrégibb és legszebb műemlékét, a Sz. Erzsébet székesegyházat; ott összpontosult a középkorban és a XVI—XVII. században Galiczia és a magyar alföld kereskedelme; ott virágzott az ötvösművészet; ott tartotta udvarát egy ideig Bocskay István és Bethlen Gábor, a ki menyegzőjét is ott ünnepelte a külföldi fejedelmek követeinek fényes társaságában; onnan indult ki később a bécsi abszolút kormány reakciója, mely a Thököly- és Rakóczi-féle szabadságharcokat felidézte. Ott szerkette új életre a magyar irodalmi munkásságot Kazinczy; a zsenge magyar színésznek Koltovszár mellett Kassa volt egyik első bölcsője.

Kassát már a felfelé Felső-Magyarország főhelyévé tette. A Hernád szurdokában, a hol a gömör-szepesi és az eperjes-tokaji hegyesség érintkezik, szép, termékeny völgy fejeződött. A régi város falaiból ma már kevés maradványt láthatunk; egykori terjedelmét a belváros kerülete jelöli. A belvárost közepén egész hosszában átszeli a tekintélyes, széles fűtőca, melynek két oldalán több nevezetes régi építmény hirdeti a mult nagyságot, számos diszes új épület pedig az utóbbi évtizedekben föllendült pezsgő életet és vagyonosodást.

A fűtőcazának legkiemelkedőbb helyén áll a székesegyház, melyet a XIV. században építettek, de csak Mátyás király bőkezűsége folytán fejezhetek be, akkor sem teljesen. II. Ulászló alatt félbeszakadt a munkában levő déli torony építése s máig is ebben a befejezetlen állapotban maradt. A roskadozó műemléket egy előbbi elhibázott helyreállítás után 1877-ben kezdték újjáépíteni. Néhai Trefort miniszter Steinidl Imrét bízta meg a terv elkészítésével és az újjáépítés intézésével; egyúttal a helyszínen építőbizottságot alakítottak Münster Tivadar polgármester elnöklété alatt. Az újjáépítés alatt sok hibára és elhanyagolt állapotra találtak, melyek az egész templomot veszedelemmel fenyegették. Emberföltölti munkával sikerült megmenteni a nevezetes templomot az összerokkadástól; de ez a munka a helyreállítás folyamatát meglassi-

A SZÉKESEGYHÁZ ÉJSZAKI OLDALA AZ ÚJJÁÉPÍTÉS ELŐTT.

A SZÉKESEGYHÁZ AZ ÚJJÁÉPÍTÉS — Steindl Imre tervrajza szerint.

A SZÉKESEGYHÁZ DÉLI AJTÁJA AZ ÚJJÁÉPÍTÉS UTÁN.

AZ ORBÁN-TORONY.

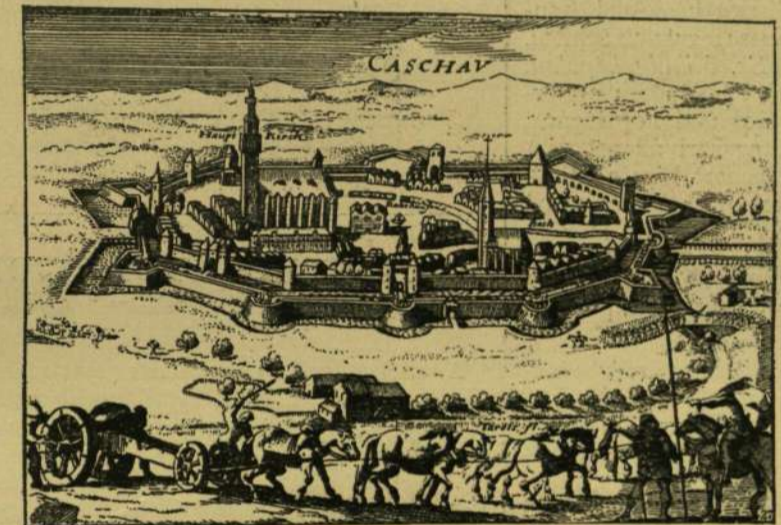

A SZENT MIHÁLY-KÁPOLNA.

KÉPEK SÁRÓI.

KASSA FŐUTCÁJA.

KASSA LEGRÉGIBB KÉPE.

A VÁRMEGYEHÁZ.

totta. Ma már annyira készen áll a székesegyház, hogy nem sokára átadhatják rendeltetésnek. Steindl terve szerint, melyet egyik képműn bementatunk, a templom képe jelentékegyen megváltoznék, mert az éjszakai torony ma még meglévő harangsisakja helyett stilszerű hegyes sisakot kap; a csonka déli torony pedig egészen fölépíttetnek.

De hogy e ritka díszű építményben gyönyörködhesse a Kassára ellátogató idegenek: ahhoz még tetemes pénz kell. Az pedig gyéren telik a felhasználható alapokból. A templom részleteiből érdekesnek tartjuk olvasóinkkal megismertetni azt a gyönyörű déli oldalkaput, mely már egészen kész; továbbá a remek művű Mátyás-korabeli szentségházat, mely egyike a legbecesebb és legkritikáltabb műkincseknek és szintén teljesen megújított; végül egy Steindl tervezte oltárt, melyet szintén az idén fogják elhelyezni a templomban.

Kassa a szépségi furdók útjába esvén, minden kirándulónak szívére köthetjük, hogy ne mulassza el az érdekes város megtekintését. A pályaudvarból egy gondosan ápolott, kies, park-szerű ligeten át néhány percnyi séta után már benn lehet a város belsejében. A város legérdekesebb épületei mind a főtemplom által ketté osztott főútcán vannak. Itt áll a képeinken ábrázolt *Orbán-torony*, melyet a székesegyház számára a XVII. század elején öntött, de tornyában el nem helyezhető nagy harangnak építettek; továbbá a múlt században emelt *városháza* és a *vármegyeháza*. A székesegyházról délre, annak tőzomszédságában Kassa legrégebbi épülete, a korai gót stílusban épült *Sz. Mihály kápolna*, mely mint építészeti emlék különösen megérdemli figyelmünket. A város mai nagyságával érdekes összehasonlítani egykori állapotát. A mint Kassának legrégebbi ismert képein láthatjuk, noha már a középkorban nagy fontosságú helyülé lett, a XIV. és XV. században még kis területet foglalt el, a mai Kassának alig negyed, vagy ötöd részét. A XIV. század elején Kassa még csak falu, de a király birtokában levő, kiváltságolt falu volt. Lakossága a betelepülőkkel egyre szaporodván s kereskedelme folyvást emelkedvén, a helység oly jelentőségre emelkedett, hogy már Róbert Károly 1342-ben felruházta azzal a kiváltsággal, hogy ügyeit egyenesen a tárnokmesterhez fölébezhesse. Ez volt az első lépés a szabad királyi várossá való emeltetéshez, a mi nem sokáig késett. Nagy Lajos 1347-ben adta ki erre vonatkozó szabadságlevelét s úgy ő, mint utódai, új meg új szabadalmakkal gazdagították a várost, mely a Rákóczi-szabadságharc végéig politikailag is vezérszeretett volt Felső-Magyarországon. A császáriak és a kurucok felváltva bírták a várost; a császári tábornokok, mint Felső-Magyarország főkapitányai, egy Spankau, Strassoldo, Kobb rémuralma itt hurcoltattak végpádra számos magyar érzésű polgárt és kuruczokhoz szító magyar urat.

Mint említettük, Bethlen Gábor fejedelem hosszabb ideig tartózkodott Kassán udvarával; s ide hozta rövid időre Pozsonyból sz. István koronáját; itt ülte meg menyegzőjét második nevével, a brandenburgi Katalinnal, 626-ban. A menyegzőn II. Ferdinánd császár és magyar király követe is jelen volt, nemkülönben a szultán, Miksa bajor választó, a kölni választó, a brandenburgi választó fejedelem, a spanyol király követei, kik mind drága ajándékokat vittek urok nevében. A lakodalmi ünnepségek Kassán soha máskor nem látott fényvel egy álló hétig tartottak.

Mindezek a történeti képek fölelevenednek emlékeztetünkben, ha Kassa város nevezetes ódon épületeit látjuk: a főkapitányok házát, mely ma honvédkaszárnya; a régi generális-házat, melyet III. Ferdinánd a jezsuitáknak adott, a kiknek helyén ma a főgymnasiumot vezető jászói premonstreiek laknak; a domonkos-templomát, mely Kassának a Sz. Mihály kápolna és a székesegyház mellett harmadik legrégebbi épülete; az orszályi templomát, mely eredetileg ref. templom volt, de L. Lipót alatt elfoglalták s helyette a reformátusok csak száz évvel később építettek állandó templomot, még pedig a premonstreiek telkén. A véres harcokkal, kegyetlen üldözésekkel telt szomorú múlt után a békes fejlődés kora a legszebb reményekkel köszöntött be Kassára, melynek művelődési és ipari élete lépést tart a város külső fejlődésével, úgy, hogy Kassa ma is nemcsak legfont-

tosabb, de legszebb városa is Felső-Magyarországnak.

Kassának környéke is igen szép. A város legközelebb fekvő, kedvelt kiránduló helye a *Bankó* nevű nyaralótelep; távolabb, de csak pár órányira van a híres *rank-herldnyi* időszakos forrás és fürdő. *Jászó* (a jászói prépostság kies fekvésű monostora), *Slós* fürdő, a remek *szádelői* és az *áji völgy*, stb. szintén érdekes nevezetességei Kassa vidékének.

Minderről részletes és hű képet ad a «Magyarország vármegyéi és városai» sorozatában elsőnek megjelenő kötet. Hasonló módon és minden nevezetességnek képen való ábrázolásával szándékozik e vállalat ismertetni Magyarországot többi vármegyéit is; a képek legnagyobb részét munkatársainak fólvetélei után közli a vállalat.

Kassa város címere 1453 ből.

NEMZETKÖZI TOLVAJOK.

II. Zsebmetszők.

A zsebmetszők veszedelmes mesterségüket eleinte hazájuk, t. i. az illető ország határain túl nem terjesztették ki, s csak később váltak nemzetköziennek.

A zsebmetszés terén az angol tolvajokat illette az elsőbbség, kik oly vakmerően, ügyesen és sikeresen dolgoztak, hogy más országbeli társaik velük a versenyt ki nem bírták. Amde az utolsó két évtized alatt e téren is nevezetes haladás történt. Mai napság a zsebmetsző *czég* élén az orosz tolvaj áll, utána következnek a magyar, romániai és galicziai kartársak, végül az angol, leghátul pedig a német tolvaj. Más országokból is tűnnek fel némelykor egyes művészek, de az elsőbbség minden körülmények közt a fennemlített nemzetiségeké illeti. Valamint a nemzetközi betörők, úgyisint a nemzetközi zsebmetszők is az egyesülés elvét követik, és nagyon kevés előkelő zsebmetsző szokott a maga szakálára egyedül dolgozni, kivétel nélkül egy nagy társulathoz és czéhhez tartoznak, mely őket munkára küldi, melylyel folytonosan érintkeznek és melytől utiköltségeket, valamint a préda bizonyos részét kapják. A zsebmetszők szövetezete kisebb és nagyobb üzleti czéhekre oszlik, és a munka előkészítése valamint kivitele annak nagyságához van kötve.

A többnyire zsidó vagy más keleti elemekből álló kisebb czéhbeli tagok mint kereskedők vásárról vásárra utazgatnak és mesterségüket a tologásban üzik. Nem kimélik a parasztagzda ódonzerű ezüst óráját, sem a vászoncselédék filléreit, sőt még zsebkendőket is lopnak. A kisebb czéh orosz tagjai Németországban — Berlin közvetlen szomszédságában — egy 30—40 tolvajból álló fiókot alapítottak, melynek élére egy roppant veszedelmes, de azért ügyes és furfangossága miatt nem kevésbé érdekes nőt állítottak. Vezénylete alatt a czéh tagjai rendezés és fegyelmhez szokva, a bevételüket a közös pénztárba juttatták. Leányaival fiatal, sokat ígérő erőket házátartott be, egyeből rokonait pedig tapasztalt és ügyes zsebmetszőkkel vétette el. Egyik leánya, kit anyja erővel egy ily tolvajhoz akart adni, az egész ügyet följelentette a berlini rendőrségnek, mely a 40 veszélyes és hírhedt tolvajból álló lakodalmis népet azon pillanatra fogta el, midőn fényes fogatokon a templomba indultak.

Az 1884 márczius havában Berlinben letárgyalt bűnper leginkább azért keltett nagy feltűnést, mivel bebizonyult, hogy az orosz zsebmetszők fő székhelye Németország, nevezetesen pedig Berlin városa. Azóta senki sem vonja kétségbe az orosz zsebmetszők felsőbbbbségét, és egész Európa, nevezetesen pedig Németország rendőrsége elkeseredett hadat visel a gonosztevők szövetezete ellen, mely gyakori vereségek daczára újból feléled.

Ezen tolvajbandák szervezete teljesen a szövetezés elvén alapul. Egy kitűnő segédekkel rendelkező vezér valamennyi vásárt, löversenyt, búcsút és alkalmi ünnepélyeket számban tartja, melyek 30—40 mérföldnyi távolságban előfordulnak. Az egyes helyekre kiszemelt ügyes és jártas tagok vezénylete alatt álló csoportok előre megállapított menetrendben utra kelve, bizonyos fogadóknál találkoznak, melyekből aztán munka után járnak. A csoportok kötelesek a kezükbe került készpénzt postautalványokon a társulatnak beküldeni. Egyéb lopott tárgyak, u. m. arany és ezüst órák, karperecek, gyűrűk és melltűk előre kiállított igazolványok felmutatása mellett a legközelebbi zálogházba adandók, az ott kapott pénz pedig szintén postautalványokon beküldendő.

A zsebmetszők munkájáról a rendőrségek a következő tapasztalatokat tették:

Valamely zsebmetszéshez legalább is két személy közreműködése kívánatik meg. Az egyik a meglopandó személy figyelmét vonja magára, ez alatt pedig a másik személy a lopást roppant gyorsasággal hajtja végre. A lopás leginkább ollóval történik, vagyis a tolvaj bal- vagy jobb kezének kinyújtott mutatóujjait gyorsan az áldozat zsebébe dugván, az ellopandó tárgyat kiáratja. Ezen műtétet csak külső zsebkendő alkalmazzák; mikor belső zsebkendő van szó, más eszközökhez nyúlunk. A kabát vagy felöltő a zseb mellett vagy fölött finom tollkással vagy pésztygyűrűbe elrejtett késhegygyel felvágatván, a tárcza vagy egyéb tárgy könnyen kézre kerül.

Arany zseboráknak különösen e czéla készült szerszámokkal való lecsipése, melyről annak idején sokat beszéltek, most nem fordul elő. Mai napság a zsebmetsző az órák leginkább a tartó gyűrű összenyomásával keríti hatalmába. Ügyes tolvajok ilyesmit egy másodperc csekély része alatt visznek véghez.

Több évi tapasztalásan okulva a tolvaj rögtön észre veszi a helyét, hol az áldozat pénztárczáját vagy egyéb értéktárgyait viselni szokta, valamint azt is tudja, ha az illető pénztár papírba csavarva, magánál hordja. Ezen körülmények megállapítása után a figyelő lép működésbe és a munka rögtön megtörténik. A lopott tárgyat tüstént a figyelő veszi át, ki a zsákmánnyal azonnal tovább áll, míg maga a tolvaj nyugodtan helyén marad. Ha aztán a meglopott lármát út, sőt a mellette álló tolvajt gyanúsítja, ez teljes ártatlanságot színlelv hangosan azt követeli, hogy rögtön megmozditsanak, a mikor aztán természetesen semmit sem találunk nála.

Előkelő zsebmetszők vásárookra vagy buscúkra nem járnak, hanem oly helyeken dolgoznak, hol gazdag emberek szoktak megfordulni.

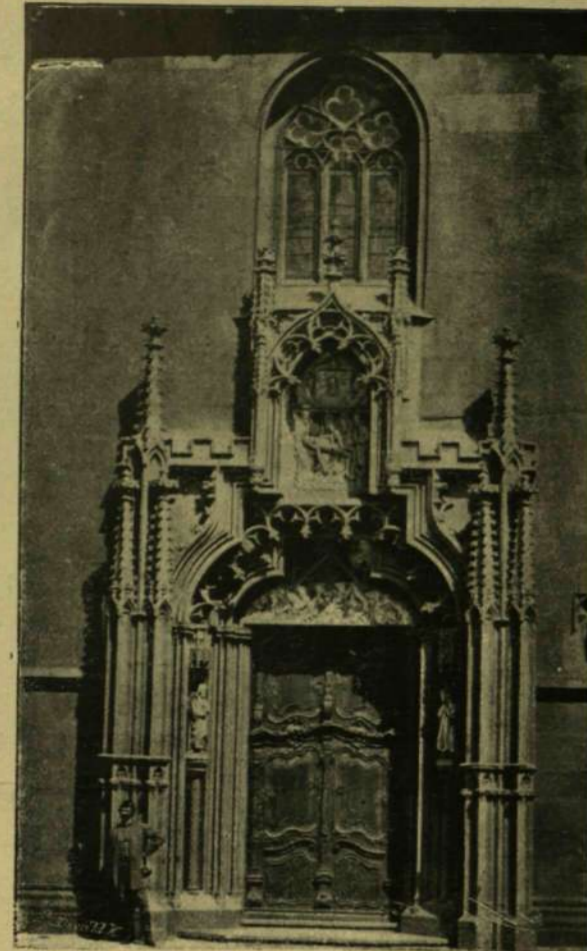
Ezelőtt hat évvel a berlini operaházban egy detektív az első emeleti páholyokhoz vezető folyosón egy előkelő kinezésű úri embert azon pillanatra csipett nyakon, midőn az kezét egy más úri ember zsebébe dugva, ebből valamit ki is húzott. A lépre került tolvaj, ki tökéletesen beszélt angolul, francziául, spanyolul és németül, valami Madracó nevű, Venezuelába való kereskedő volt és Európának nagyobb városaiban «dolgozott». Badenben, Bajorországban, Ausztriában, Svájcban, Franciaországban és Olaszországban lopás miatt több ízben börtönbe jutott, de azért körutazását ismét, még pedig nagy sikerrel folytatta.

A heidelbergi egyetem jubileumának ünnepén az akkori trónörökös Frigyes herceg környezetében a vároba érkezett urak egyikét, egy jelenleg külföldön lakó vasuti igazgatót, a nagy tologásban egy elegáns külsejű hölgy, ki kendőjét a megjelent trónörökös felé éljenzve lebegtette, napernyőjének hegyével úgy meglökte, hogy amaz úri embernek aranykeretű szemüvege a földre esett. Mialatt a hölgy társaságában levő urak annak nevében az elkövetett véletlen ügytelenségért bocsánatot kértek, a kérdéses hölgy alig tudott szót találni. Egy óra mulva

A VÁROSHÁZA.

KÉPEK KASSÁRÓL.

A DÓM NYUGATI KAPUJA.

az igazgató úr szomorúan tapasztalta, hogy óráját, melltűjét és pénztárczáját ruhájának különféle zsebeiből kilopták, s az ügyes tolvajok csakis az ügyetlen hölgy és ennek kísérei lehettek.

Az orosz zsebmetszők szövetezete kiváló szakemberekből áll. Szent-Pétervárott, valamint az orosz lapokban nyíltan beszélnek, hogy az orosz birodalom fővárosában gentleman zsebmetszőkből álló szövetezetezettek vannak. Ezen úri emberek a város közepén, valamint a Wasili Ostrow külvárosban berendezett raktárakat tartanak. Ügynökeik Wilna, Kowno, Dünaburg, Grodno, Varsó s egyéb városokban székelnek, hol a csoportok gyűlései is tartatnak.

A szent-pétervári főtelep belsejébe vezető táv-iridai jelző csengettyű arra szolgál, hogy a szövetezetezettek ügynökei veszély esetére a központot értesíthessék, mikor aztán az összes lámpákat előlják s egyáltalán mindent eltávolítanak, a mi a rendőrséget nyomra vezethetné. Az orosz *tollkészek* (kik a zsebeket fölmetszik), *halászkok* (kik pénztárczákat horgásznak) és *szorítóok* (kik embereket a tologásban sarokba szorítják) tisztán orosz különlegességek.

A szent-pétervári löversenyek alkalmával egy tollkéses a kabát posztóján kívül az «áldozat» mellét úgy meg találta vágni, hogy ezt a vér rögtön elborította. Erre minden oldalról víz és orvos után kiabáltak, többen pedig a sebesült körül forgolódtak, minek az lett a vége, hogy a megvágott embernek 3600 rubelt tartalmazó tárczája végkép elveszett.

A galicziai tolvajok csekély munkát folytatnak és gyakran orosz csoportoknál lépnek fel mint 2-odrendű tagok. Angol zsebmetszők a kontinensen csak a főidény tartama alatt utazgatnak és áldozataikat előkelő fürdőhelyeken keresik fel. Újjab időben figyelmük ismét Németország felé irányult, hol egy eddig ismeretlen új rendszerrel léptek fel. Ugyanis kettesével, hármával bank- és váltóüzletekben, vagy nagyobb forgalmu pénzintézetekben jelennek meg, melyekben a közönség reggeltől estig tömegesen szokott megfordulni, mikor aztán fölvetett pénzeket tartalmazó nagyobb börtácskákat vagy tárczákat roppant ügyességgel emelnek el. Ezen mesterséget Berlinben, Bécsben, Lipcsében és Drezdában hosszabb ideig sikeresen folytatták, most azonban tevékenységüket valószínűleg más térre fordították, mivel az utóbbi hónapok alatt a zsebmetszés ezen nem fordul elő.

Mindezekből az következik, hogy a betörők és zsebmetszők nemzetközi szövetezete ellen

való védekezés első sorban a közönséget illeti, a mennyiben üzleti helyiségeket, lakásokat, valamint egyes zsebjét csakis a tulajdonosok figyelmé őrízheti meg legjobban.

A LOMBOKI HADJÁRAT.

Irta dr. Ujlaki Samu ezredorvos a holland-keletindiai gyarmaton.

III.

(Vége.)

Egész fejedelmi pompájában fogadott bennünket a rádza. Körülötte voltak fiai és előkelő emberei. A mint oda értünk, *Lindgreen* kapitány előlépett a sorból és erélyes hangon követelte szabadon bocsátásunkat. A fejedelem kíséretében moraj hangzott el ez erélyes szavak halatára, de a fejedelem nyugodtan kijelentette, hogy hajlandó bennünket elbocsátani, ha előbb kieszközöljük Ampenanban székelő törzskarunknál, hogy a holland csapatok tüstént elhagyják a szigetet. Sőt a rádza a legénységet már most is elbocsátotta volna, ha mi, tiszték, tüzsköl nála maradunk. Természetesen mi nem tehetünk s nem is tettünk volna ígéretet a törzskar nevében.

Lindgreen most a legénységhez fordult és kérdezte, ki akar elmenni, ha a tiszteket itt tartják? A fegyelmezett legénységből egy ember sem jelentkezett távozásra.

Mivel alkudozásaink eredményre nem vezettek és már egészen beesteledett, a rádza visszavonult palotájába, minket pedig valamennyiünket egy fészerbe zártak, hol reggelig étlen-szoman hevertünk a legkínosabb bizonytalanságban.

Reggel — szeptember másodikika volt — *Lindgreen* négy legénynyel dörömböztetett a sötét fészert falain. A dörömböltre kinyitották az ajtót. Ekkor *Lindgreen* követelte, hogy a rádza első vezessenek bennünket. Követelésének azonban nem tettek eleget. Hanem ételt és italt adtak bőven. A jó eledeltől kissé neki bátorodott a legénység és az egyszerű közemberek suttogtak déltán, vajjon nem volna-e jó kitérni. Még a sebesültek is biztatták a legénységet. Erre a homályos fészertben olyan zaj lett, hogy félünk kellett, hogy odakinn megsejtek a legénység tervét, melyben nekünk tiszteknek semmi részünk sem volt.

Szeptember 3-án kibocsátottak bennünket a fészertől és kijelentették, hogy kísérettel Mataranba kell mennünk, hol majd a rádza trónörököse fog velünk rendelkezni.

Féltünk ettől a matarani úttól, mert roszt gyanítottunk. Azt hittük ugyanis, hogy a rádza el akarván magáról háritani a hollandok boszúját, a trónörökösrel megszároltat le bennünket. Képzeltetni tehát, mily érzelmek közt tettük meg az iszonyú forróságban a négy órányi útát Tjakra-Negarától Mataranba.

Alig hogy bevezettek bennünket a trónörökös házába, egy bomba pukkant el a ház mögött. A trónörökös és kíséretét rémület fogta el; mi azonban feljuggontunk, tudván hogy e bomba csak a mieinkől eredhet. *Mataran* közel fektűt a tengerhez s így szinte bizonyosra vehettük, hogy a mi hadihajóinkról röpitették ide a ház mögé a bombát.

Az első bombát csakhamar újabb meg újabb követte. Majd pedig egy ágyugolyó olyat durant a ház előtt, hogy a kóház szinte beomlott. A trónörökös kísérete erre szétfutott. Mi is futni akartunk, természetesen a közeli tenger felé, de mielőtt neki eredhettünk volna a futásnak, a fegyveres kíséret körülött bennünket.

«Vissza Tjakra-Negarába!» — ez volt a trónörökös parancsa. S nekünk a déltáni forróságban ismét meg kelle tennünk a nagy útát Mataranból Tjakra-Negaráig.

Tjakra-Negarában hallották a dörömléseket és nagy volt e városban is a zűrzavar. Azt hitték, hogy főcsapataink közelegnek Mataran felől. A rádza a legudvariasabban fogadott most bennünket. Alig hogy megérkeztünk, lakomát csapott; a benszüllötték ételének legjavát hordatta fel, s mi ingyen és mohón falatoztunk, mert ugyancsak éhesek voltunk és jókedvűek is, mert most bizhattunk már a menekülésben, tudván, hogy a mieink figyelemmel kísérek bennünket.

Este lefekvés előtt még furdözésre is meghitt bennünket a megfélemlített rádza és mi tiszték vele együtt furdóvén illatos furdóban, a palota termeiben vetett ágyakra pihentünk le. Legénységünk pedig — az örüllőkat kivéve — a tornáczon hevert le a végigvonuló kereteiken.

Szeptember 4-én hajnalban vad láma riasztott föl bennünket legjobb álunkból. A rádza palotája előtt százával tologtak a lombokiak. Ellenünk tört e nagy tömeg, mert értesültek, hogy Mataran a mieink bombázzák a tengerről. A rádza szintén föluggrott ágyából és a tornácz ormáról csitította le a tömeget. A nap folyamán többször megújult a láma úgy, hogy a rádza fegyverrel ronthatott a zajongókra, minket biztos helyre vivén palotája legfelsőbb ter-

Eredeti fénykép után.
A LOMBOKI HADJÁRATBÓL. — A TISZTIKAR TJAKRA-NEGARÁBAN.

meibe. A zajongók vezetőit pedig ott a palota udvarán kivégeztette és testeiket ijesztő példaképpen kivette a tömeg közé.

Éjjel mi tisztek egy szobában aludtunk a rádzsával, ki annyira bizalmas lett irántunk, hogy engem, mint orvost, megkérdezett egy sebe felől, mely régóta sajgott a karján. Tapaszt azonban nem engedett a sebre tennem.

Másnap ismétlődtek az előtte való napi jelenetek. De új fordulat nem állott be helyzetünkben. Mikor azonban épen a leszállni készülő napot szemléltük a palota tetején lévő kertből, Mataran felől nagy csapat benszülött rohant Tjakra-Negarába. Láthatólag a rádza család-jának tagjai voltak, olyan ékes volt a viseletük. Sebesült is volt közöttük, kit négy benszülött egy kolyában szállított. A csapat, mely Tjakra-Negarában a palotáig érvén, óriásilag fölszaporodott, csakugyan a rádza rokonsága volt Mataranból. Hírül hozták, hogy Matarant a bombák egészen elpusztították s a rádza családjának több tagja is elveszett az ágyúzástól. A rádza bátyját pedig súlyos sebesülten hozták ide.

Mind ezek láttára és hallatára, a mennyire elszomorodott a rádza, annyira megörültünk mi. Szinte örök felállítás nélkül is le mertünk volna feküdni, annyira biztunk most már abban, hogy itt e szepegő rádzsánál és családjánál nem történik hántódásunk.

Reggel bejött hozzánk a rádza és sok himezés-hámozás után előadta, hogy nem kíván tovább bennünket vendégeitül. Könyezve mentetődött, hogy neki esze ágában sem volt bántani a holland seregeket, hanem a nép a maga szántából megszárolta volt le a Tjakra-Negarában táborzó holland hadakat s ő kénytelen volt — úgy mond — látszatból szintén szembeállani a mieinkkel, mert különben a nép ellene rontott volna.

Mi jól tudtuk, hogy csak áltatás ez az egész beszéd, hanem azért Lindgreen kijelentette, hogy tudomásul veszi a rádza szavait, azonban feleletet nem adhat, mivel ezt az apanani haditanács jogául kell fentartania.

A rádza már ebbe is belenyugodott. Nem kért egyebet, csak hogy a magunk jószántából szóljunk mellette néhány jó szót Ampenanban a törzskarnál.

Aztán kijelentette, hogy távozhattunk, sőt hogy ad mellénk fegyvereket is, kik megvédenek bennünket a nép esetleges támadásai ellen.

Még mindig nem dobbant fel egészen szabadon a szívünk; mert lehetett esetleg esel is a rádza eljárásában. Hanem Lindgreen kapitány felállította az udvaron a legénységet s néhány buzdító szót mondott hozzánk. En pedig sebesülteimet újra ellátam az utra s a rádzsától adott kocsi felrakattam őket. A kocsi hat közemberünk vonta.

Katonásan köszöntünk és a rádza kunyoráló, esdő szavai kíséretében haladtunk azon kapuig, a melyen hét nappal azelőtt bevonultunk

Dr. Ujlaki Samu ezredorvos, a holland-keletindiai gyarmaton.

Tjakra-Negarába. Ott a rádza aztán búcsút vett tőlünk s még egyszer rimázkodva Lindgreen előtt, útra bocsátott bennünket. Száz fegyveres benszülött volt a kíséretünk.

BALI (HINDU) TEMPLOM LOMBOKBAN.

Sietve haladtunk. Még négy embert állítottam a betegszállító kocsi elé és mögé is ugyanannyit, hogy mi se maradjunk hátrább.

Másfél órai út után szemünkbe tűnt az első holland zászló Ampenan határára. Leírhatatlan, hogy mit éreztünk ekkor. Lindgreen háromszoros hurrát vezényelt; még a betegek is föltápázkodtak a kocsihoz, hogy lássák a zászlót, mely előtt egy holland őrszem állott.

Robamléptekben haladtunk most, elbocsátván a rádzsától hozzánk adott száz embernyi kíséretét.

Az őrszem észrevette közeledtünket s jelt adott a táborba. Mikor folytonos üdvriadalok közepett oda értünk a zászlóhoz, már nagy tömeg katonaság állott ott: tisztek, altisztek, közlegények vegyest.

Mi az örömtől alig tudtunk szóhoz jutni. Előbb menekült társainkkal egymás nyakába borultunk, aztán a bennünket fogadókkal ölelgettünk. A hurrázás és éltetés végig harsogott egészen le a tengerpartig. Szinte vítek bennünket, nem is magunk mentünk a tengerpartig.

Vetter tábornagy maga fogadott ott bennünket; a tisztek valamennyien ott voltak mögötte.

Lindgreen megtette hivatalos jelentését, aztán én számoltam be néhány szóval a sebesültekről és a halottakról. Erre körülvetek bennünket és üdvriadallal vitték a hajón rögtönzött lakomára. Soha vigabb, soha zajosabb mulatságot, soha őszintébb és lelkesebb élnzéseket!

Másnap aztán megkezdődött a munka újból.

A mi utasításaink szerint az egész csapat megtámadta Tjakra-Negarát. Ellenállásra alig találtunk. A rádzsát foglyul ejtettük, kincseit, vagy harmincz-negyven millió értékű aranyat és drágaköveket, a hajókra szállítottuk.

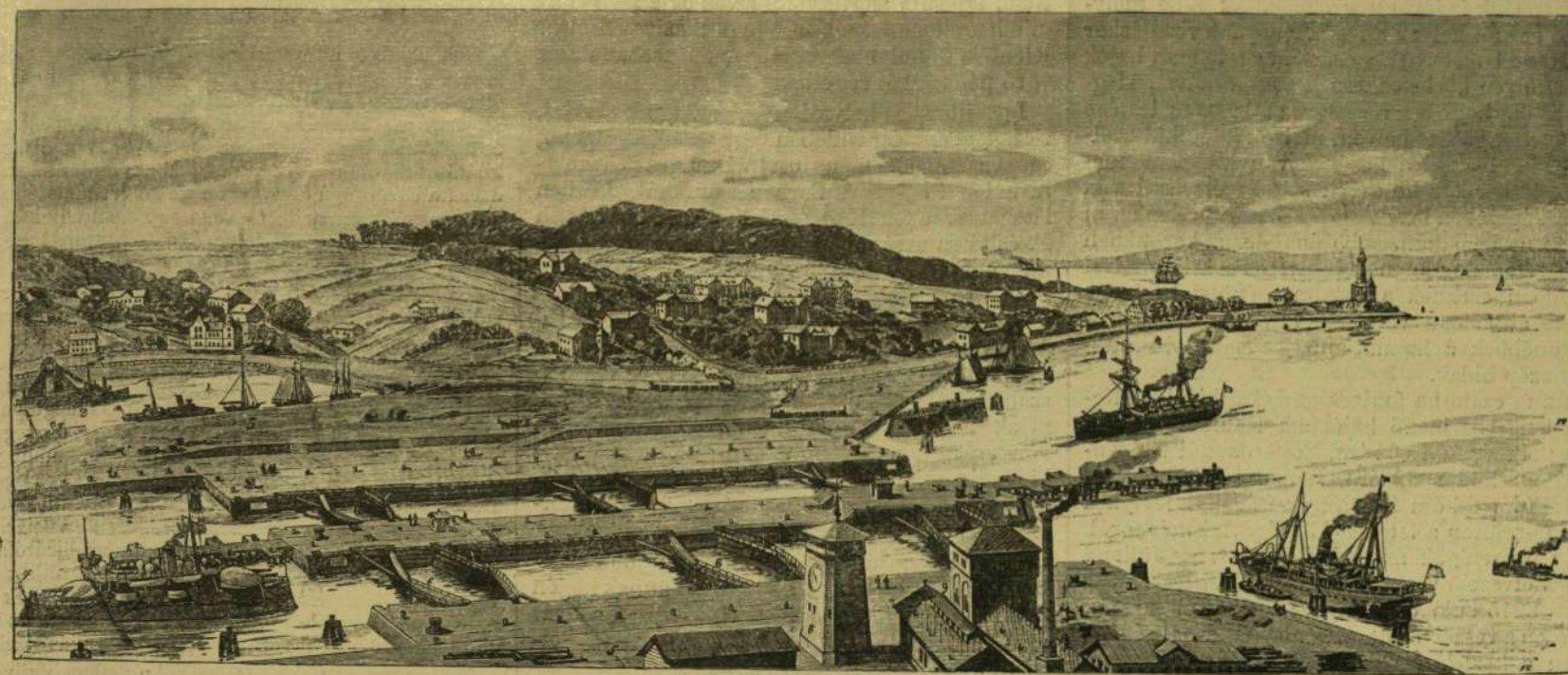
Hogy mi történt tovább Lombokkal, az már inkább politikai természetű. A világ összes lapjaiban olvashatta a közönség, hogy Hollandia megszállotta a szigetet s a fellázadt rádzsát Borneo szigetére internálta.

A mi kis csapatunknak valamennyi megmenekült tagját Bataviába vitték a hadihajók. Ott az alkirály — mintegy jutalomkép — egy időre szabadságot a legénységnek. Nekem épen közeledvén rendes szabadságidőm, a lomboki ki-rándulás fáradalmainak s izgalmainak kipihenése végett visszajöttem egynégyre szép házámba.

EGYVELEG.

* **Kölcsön-képtár.** Egy chicagói vállalkozó a kölcsönkönyvtárak mintájára olyan képtárt alapított, melyben a művészi remek, olajfestvények, aquarellek és fotográfiák másolatban vannak. E másolatokból 14 napra tetszés szerint elvihet bármely előfizető egyes példányokat s azokat ismét felserélheti másokkal.

* **Szomorú állapotok.** Olaszországban hivatalos kimutatás szerint még most is százezer lakos közül átlag 30 rablőgyilkosok áldozata lesz.

A ZSILIP-TELEP HOLTENAUÁN, MADÁRTÁVLTATBÓL.

1. Kereskedelmi kikötő.
2. Kotró gép.
3. Alt-Holtenau.
4. A csatorna.
5. Zsilip-töltés.
6. Zárt zsilip-kapuk.
7. A zsilipnél alkalmazott hivatalnokok lakóhelyei.
8. Vízmerő torony.
9. Villamossági épület.
10. Gépházak.
11. Úszató a zsilip javításakor.
12. Holtenau hajóállomása.
13. Világító-torony.
14. A kieli kikötő.
15. A tervezett torpedó-kikötő.

A KIELI CSATORNA TORKOLATAI.

Mikor e sorok megjelennek, már befejeztettek azok a fényes ünnepek, melyeket az új német császárság egyik legfontosabb alkotásának, az Éjszaki- és Keleti-tengereket összekötő nagy csatornának megnyitása alkalmából rendezett. Kétségteljes, hogy a legnevezetesebb események közé fogja sorolni ezt a korunkat ismertető történelmet. S ezért mi is, bár a nagy csatorna fontosságát már lapunk múlt számában méltattuk, ismét visszatérünk rá s most különösen a csatorna két végpontját mutatjuk be madártávlati képekben.

A keleti végpont Kieltől nem messze a kis Holtenau község mellett van. A város felől érkező csakhamar meglátja azt a helyet. Hajóárbozokon kívül egyes hatalmas épületek s közöttük a tekintélyes világító torony jó messzire feltűnnek. Ez a torony, épen a csatorna bejáratánál egy részben mesterségesen emelt dombon, 16 méter magasságban emelkedik s ezért a friedrichsorti világító torony és a csatorna nyílása közt levő 3 kilométer hosszú terület jól megvilágítja. A torony alja egyúttal emlékmű s ehhez képest díszes kiállítás. Láthatók benne az ősi német hajózás jelvényei, a vikinek mérges sarkánya, két delfin és egy régi bronz hajó. Más helyen pedig a Keleti- és Éjszaki-tengerek

jelképes alakjai nyújtanak egymásnak kezét; a csatorna építése ideje alatt uralkodott három német császár medaillon-képe s az emléktábla, melyet a csatorna megnyitásakor lepleztek le. Középen látható végre annak a régi obeliszknek a megújított mintája, melyet egykor az Eider-csatorna megnyitásakor Keresztély dán király tiszteletére állítottak.

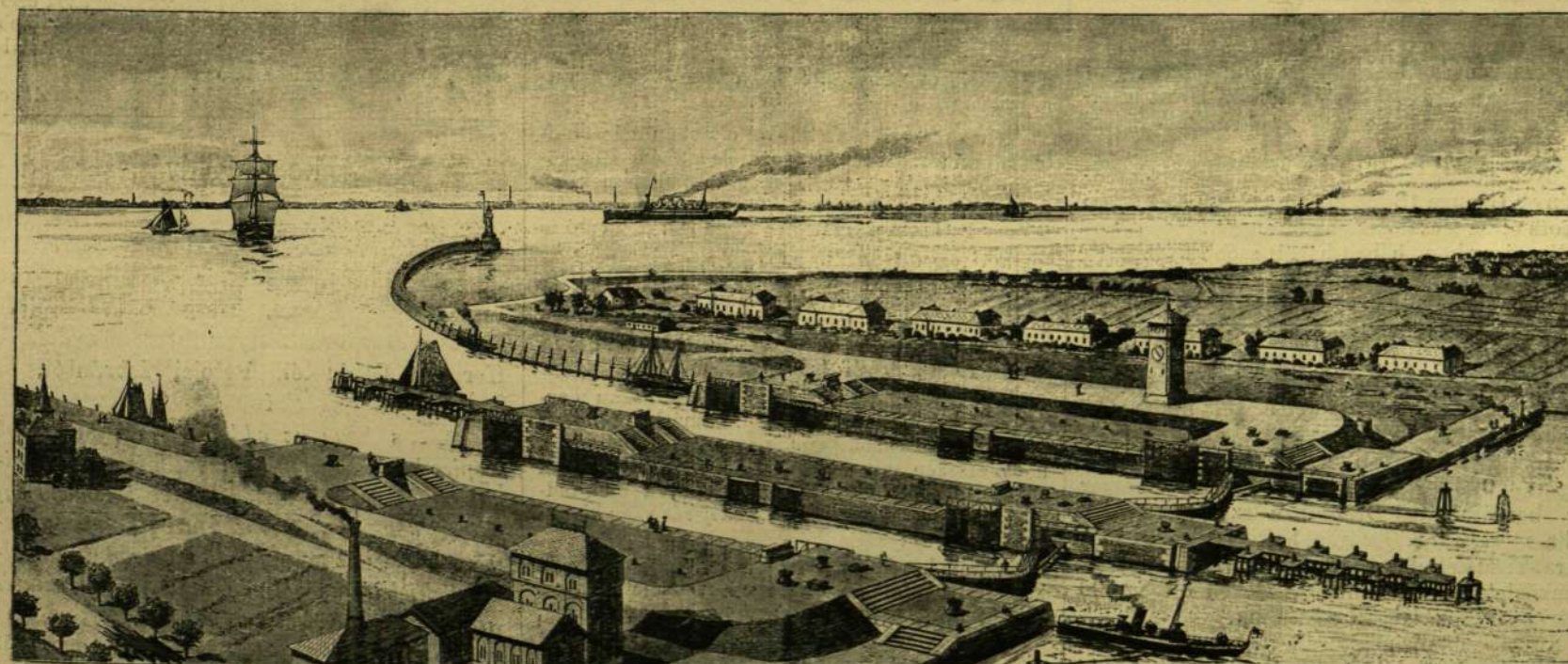
A kikötő, melyet nagyrészt mesterségesen mélyítették, legalább tíz méter mélységű, de itt-ott 11 méternyi is. Rendkívüli érdekességű a világító toronytól nyugat felé terjedő óriás zsilip telep, mely az új csatorna egyik legnagyobb nevezetessége. Egykor az építés közben, midőn egész a fenekéig száraz volt, méltán óriások művének tűnt föl, de most vízzel telve is igen hatalmas épület, hiszen két nagy kamrája egyenként 25 méter széles és 150 méter hosszú, úgy, hogy a jelenlegi legnagyobb páncélhajók is elférhetnek benne. Holtenauban, mivel a csatorna vize egyenlő magasságú a Keleti-tengerével s így az apálynak és dagálynak hatása kevés, a nagy zsilipeket egy évben átlag csak 25 nap kell bezárni a tartós éjszaki szelek idején. Mindannyiszor azonban, mikor ez történik, a 2200 métermáza súlyú kapuk bezárása és kinyitása a déli parton alkalmazott gépek segítségével mesés könnyűséggel eszközölhető, s e mellett külön készülékek vannak a zsilipek javítására

s a gépek pontos működésének ellenőrzésére. Maguk a zsilipek ennek megfelelően egész sereg különböző szerkezetű részből állanak, melyeket avatatlan ember megbámulhat, de még a helyszínen is alig ért meg.

A zsilipeken 12 villamos lámpa van alkalmazva s túlraktuk van a belső kikötő, mely nagyjában 500 méter hosszú és 200 méter széles s egészben 10 hektár területű, kiburkolt partokkal. Nyugat felé lassanként keskenyül, míg a csatorna rendes szélességét, 70 métert, el nem éri.

A nagy csatornában egyik végétől a másikig több zsilip nincs, kivéven a közepe táján, Rendsburgtól éjszakra, egy kisebb zsilip, de ez nem a csatornán való közlekedés előmozdítására szolgál, hanem a régi Eider-csatornával való összeköttetést segíti elő. Maga a fő csatorna egészen nyílt, valóságos átmetszés, egyenlő talajjal, a mely körülmény a fontosságát nagyon emeli. Csak azáltal volt ez lehetséges, hogy a Keleti-tenger átlagos vízszíne egyenlő az Elbe alsó részének a vízszínevel. Mivel azonban az Elbe itt már az Éjszaki-tenger hullámszásának alá van vetve, a csatorna nyugati végén a zsilipek alkalmazása sokkal szükségesebb, mint keleten.

Ezek a nyugati zsilipek *Brunsbüttel* mellett teljesen oly szerkezetűek, mint a holtenauiak; azonban az áradási kapuk s ennek megfelelően

A ZSILIP-TELEP BRUNSBÜTTELNÉL, MADÁRTÁVLTATBÓL.

A KIELI CSATORNA TORKOLATAI.

a falazatok is jóval nagyobbak. Az Elbe mély-
sége ezen a helyen a legalaosnyabb vízálláskor
is 10—11 méternyi, s ezért nagy tengeri hajók
is könnyen közlekedhetnek a csatornával. Meg-
említjük, hogy bár a csatorna átlagos szélessége
65 meternyi, hat helyen, melyek kiterőkül szol-
gálnak, olyan medencékékké van kitágítva, me-
lyek 400 méter hosszúak s 100 méter szélesek.
A képeinken bemutatott két zsilip-telep az új
csatorna leghatalmasabb épülete, a korunkbeli
műszaki tudományak valóságos csodái. Mivel
azonban ezeknek a hatalmas épületeknek egy
része állandóan víz alatt van, ma már sokkal
feltűnőbbek a lapunk mult számában bemuta-
tott szép hidak.

Az új csatorna fontossága kétségtelenül. A Ke-
leti-tengerbe menő hajóknak Hamburgtól 424
tengeri mérföld s 44 óra, Rotterdamtól 236 ten-
geri mérföld s 22 óra, Londontól 238 tengeri
mérföld s 22 óra lesz a nyereségük, a melyhez
természetesen a tetemes költségcsökkenés járul.
Más nyereségük az eddigi Dánia vagy Jütland
felett elvezető veszélyes út elkerülése lesz. 28 év
alatt 8215 hajó és igen sok emberélet pusztult
el ezen a veszélyes úton. Az új csatorna lesz ez-
után a közlekedés útja Németországnak igen
tetemes része, továbbá az északi országok s
Oroszország és Nyugat-Európa közt s a németek
nagy tengeri kereskedelme és haditengerészet
ez által egészen új lendületet nyer; végre a csa-
torna vidékének kopár és mindeddig jóformán
néptelen vidékének kétségkívül rövid idő alatt nagy
városok fognak keletkezni. Az újonnan megnyitott
csatorna kimondhatlan sok áldás forrása lesz.

A PAPACOSTÁÉK MŰKÖDÉSE.

Mult számunkban rajzban bemutatott azon
eszközöket, a melyekkel a nemzetközi betörők
működni szoktak. Utólag megemlítjük most,
hogy a hírhedt, Papacostáról nevezett s most
épen javában hüselő banda is szakasztott ilyen
szerszámokkal aratta «sikereit».

S ezeket a szerszámokat jobb ügyhöz méltó
buzgalommal forgatta a jeles banda, úgy, hogy
1893 utója óta, a hurokra kerülés idejeig, nem
kevesebb mint 25 kasszát törtek fel teljes siker-
rel, míg 5 más kassza feltörésénél működésük
közben megriasztattak a kasszákat több-ke-
vesebb sérüléssel szerencsésen megmenekedtek.

Hogy különben a banda tagjai mennyire
tiszteltben tartották hivatásukat, fényesen bi-
zonyítja az, hogy ezen időközben csak egyetlen
egyszer feledkeztek meg magukról annyira,
hogy közönséges lopásig leereszkedjenek. Ez
pedig történt Marseilleben, hol a «Hôtel de
Colonie»-ben megszálta Piquemol urnak 500
frankjára gazt vetettek.

A kasszabetörés azonban hasonlít ahhoz, mint
mikor az ember szákbán vesz macskát: soha
sem tudja hogy tulajdonképen mi lehet benne?
Igy jártak sokszor jámbor betörőink is s bi-
zony több esetben igen vékony bére leve oda-
adó fáradozásaiknak.

Hiszen, hogy többet ne említsünk, midőn a
Hellermann és Goldschmid bécsi czéeg kasszá-
jánál látogatást tettek, összesen 58 forint jutal-
mazta igazán nehéz munkálkodásukat. A rózsá-
hegyi takarékpénztárba is a legvérmesebb re-
ményekkel látogattak el s ime mi lett az erd-
mény? Gyenge 13 forint! S ne zúgolódjék aztán
a sors ellen a családott betörői szív!

Nos, igaz hogy hében-hóban szebb napok haj-
nala is derült fel, vagyis jobban mondva, szebb
éjszakák homálya is borult rájuk.

Igy nevezetesen midőn a török-kanizsai m.
kir. adóhivatalban görög honpolgár létékre is
megjelentek, 24,000 forint elköltésének terhéül
mentették meg a magyar államkincstárt. A
Steiner Ede gráci díhozjárásának is igyekezett
korábbi családásainak enyhíteni, mért is hálából
innen is 9100 forintot emeltek el. A Radeberger
úr hordóráktára Drezdában szintén elég jól
adta, mert hát 8880 márkát hajtott mégis a kony-
hára. Tisztelettel emlékeznek a Weinmann L.
banküzletére is Münchenben, levén ott 22,400
márka fáradozásaik édes jutalma.

Különben az irigység sem mondhatná a szó-
ban forgó férfakra, hogy részrehajlók avagy
válogatásak lettek volna, hogy például a bank-
házak vagy adóhivatalok kedvéért egyéb helyi-
ségeket mellőztek avagy elhanyagoltak volna.

Nem. Egyenlő mértékkel mértek ők s félre téve
minden elfogultságot, mindenütt szívesen meg-
jelentek, a hol csak egy-egy kis szabadulásra
váró pénzeszkét sejtettek.

Igy, illetékes helyről nyert adataink szerint,
tisztelgtek Marseilleben egy czukrászdában,
egy vasöntődében, az osztrák-magyar konzulá-
tusnál s Rousset és Carbonet uraknál, Bécsben
látogatást tettek Kator szállító urnál, Wiltsch
F. és társa uraknál, Petri és Klinger gyárosok-
nál, egy vízvezetékü berendezésnél. Lipcsében,
Prágában, Zomborban és egyéb helyeken is be-
tekintettek papirraktárakba, szállító czégekhez,
gőzmalmokba, fűrdőkhöz, nyomdába, borraktá-
rakba stb. stb. Szóval a tekintetben a legnagyobb
szabadelvéssel jártak el. Szép Budapestünk
rájuk is, mint annyi másra, ellenállhatatlan
vonzerőt gyakorolván, itt is működni kezdtek s
ki tudja mily fényes eredményeket mutathat-
nak fel, ha bal végzetük a fővárosi államrendör-
ség képében nyakát nem szegi törekvéseiknek.

Ezen szomorú dologról azonban jobb hall-
gatni, úgy is eleget írtak már arról annak idején
a mindent dobra ütő újságok. Talán csak azt
nem írták meg: hogy szoktak Papacostáék dol-
gozni?

Tehát az illető üzlethelyiségekbe mindig álkulcs
segélyvel hatoltak be, ott aztán a tűz- és be-
törésmentes kassza valamelyik oldalát finom
eszközzel kifűrték s az így támadt lyukat egy
kaszamódra görbült, belső felén éles és véső-
szerűleg hegyes fészítő-eszközzel kibővítették,
aztán a kasszafalakat egy nagy fogóval kihaj-
lítván, egy másik, külön e czélra készült esz-
közzel darabonként letördelték. A helyszínerre
a felső kabát alatt hevederre függesztve vitték
a nagy fogót és a törő szerszámot, míg a többi
eszközt, mint az álkulcsokat, fűrdőket, olajos-
üveget s más apróságokat zsebükben, vagy pa-
pirba csomagolva, a kezükben vitték.

Végül le kell még szállítanunk Papacostát is
a dícsőség polczáról, de hát hiába, a mi igazság,
csak igazság. Eddig nevezetesen ország-világ
úgy emlegette ezeket a betörőket, hogy a «Papa-
costa bandája» «Papacostáék» stb. Pedig hát
Papacosta csak egyszerű közlegény, mert az
igazi főnök senki más, mint *Rüstts Iván*,
a kinek tulajdonképen igazi neve: *Simics Gliso*,
míg viszont Papacostának is meg kell adni
azon elégtételt, hogy voltaképen ő sem annyira
Papacosta, mint inkább: *Constantinopulo*. A mi
azonban cseppet sem hangzik kevésbé jól, mint
a fülnök szintén ékes «Papacosta».

Ezek után hagyjunk békét a törekvő bandá-
nak, hadd hüseljenek bekésségben, mert bizony
a hosszabb nyugodalmat, annyi fáradozás
után csakugyan kiérdemelték!

Sz. B.

KECSKEMÉT-E VAGY KECSKÖMÉT?

Mult számunkban egy «Székelyföldön» című
közlemény jelent meg, melynek szerzője többek
közt Kecskemétről emlékeztén, *Kecskekémétnek* írta
a derék város nevét. Érre helyreigazításul a követ-
kező sorokat vettük:

Kedves szerkesztő úr! Sokat olvastam már s hal-
lottam szülővárosom nevét irni és kiejteni Kecsk-
mémétnek, Kecskekémétnek, még Kecskekémétnek is.
Sajnáltam őket, hogy nem tanultak — ha mástól
nem — Petőfitől, a ki megírta Tisza-Dunaközi szőlés
szerint: «Hírös város az aafődön Kecskemét.» —
De nem hagyhatom szó nélkül, hogy a «Vasárnapi
Ujság» is a «Székelyföldön» című czikk közlésénél
e tévedésbe essék, mert e lap nem heti, hónapja és
általában rövid ideit értékkel bír, hanem hosszas
időn keresztül *forrásul* is fog szolgálni.

Ezért kérem tisztelgetés szerint való formában
jegyezni, hogy se Kecskemét, se máshol, a hol az
ó-val való szóismét járja, nem ejtik ki városunk
nevét másképp, mint «*Kecskemét*». A kik valamelyik
e, vagy é helyett «ó»-t használnak, azok nem tud-
ják, az «ó»-t «ó»-re változtató szóírás vagy kiejtés
törvényeit.

Nekünk kecskemétieknek ez mindegy, de én, a
ki gyermekkorom óta olvasója s tisztelője vagyok a
«Vasárnapi Ujság»-nak, nem engedhetem meg,
hogy e kedves lap e tévedésnek részese legyen.

Budapest, 1895 június 15.

Igaz hive
Horváth Ádám,
ország. képviselő.

DIVATTUDÓSÍTÁS.

Néhány hét múlva Párisból, a divatvilág ezen
központjából, mindenki fűrdőre, vidékre vagy kül-
földre indul. E népvándorlás szerű mozgalmat az
időjárás mostohaasága egyáltalán nem gátolja meg,
és legfeljebb csak az marad otthon, kit pénzűgyi
kilitásai teljesen cserben hagytak. Amde mindezek
daczára első rangú divattermeink megrendelésekkel
annyira túl vannak terhelve, hogy nem egy hölgy
csakis vidéken vagy a fűrdőben fogja toilletjeit meg-
kapni.

A fűrdőhelyre való séta-, estély-, ebéd- és sport-
ruhák leginkább világos egyszínű vagy apró mu-
strás chiné de soie crêpe vagy foulard kelmékből készül-
nek bársony szalag- vagy valódi eszike- díszítéssel.
A szoknyák, mint eddig, úgy továbbra is harang-
alakú bő szabásban, az újjak pedig kissé meglapult
alakban készülnek. Egyéb változás vagy lényeges
módosítás nem fordult elő, és alig hiszem, hogy
ilyesmire a téli időny előtt bekövetkezhetne. Az angol
Derby-versenyen jelen volt francia divathölgyek
állítása szerint a helyzetet teljesen a párisi
divat uralta, a mennyiben ott is majdnem kizárólag
Worth vagy Redferne mintái után készült toillettek
voltak láthatók. Ez angol nemzeti ünnepeknek a
rendkívüli szép meleg időjárás kedvezet, mért is
mindenki világos, többnyire egyszínű ruhát viselt.

Mintán gyazt viselő hölgyek Angliában nyilván-
os helyen soha sem jelennek meg, az óriási tribün
a futamok alatt egy ezerszínű virággyűzhöz hason-
lított. Pazar fény és kiváló izlés dögében a Lon-
donban tartózkodó előkelő amerikai hölgyek általá-
nos feltűnést okoztak.

Oly hölgyek, kiknek nincs módjukban a divat
ezerféle hóbortjait követni, s ruháikat leginkább
maguk készítik, mai napság kevés pénzrel aránylag
dús választékú ruhátárra tehetnek szert. Ugyanis a
legszebb francia satin, mousseline vagy barége
kelmék métere alig kerül 1—2 frankba, a könnyű, de
azért tartós és szép foulard selymeket méterenként
3—4 frankért adják. Ép oly olcsók a belga eszike-
utánzások és bársonyszalagok, melyek holmi avadói
árutól alig különböztethetők meg. Ki hallotta vala-
mikor, hogy divatos, csinosan dolgozott szalmakala-
pot egy-két frankért lehessen kapni, már pedig a
párisi kirakatokban látható angol szalmakalapok
ily áron kelnek el. Nem hiába mondta annak idején
a nagy Worth, hogy az öltöny árát nem az eladó,
hanem a vevő egyniszegre szabja meg. *Uzás* her-
cegnő még egy tíz frankos mousseline ruhában is
nagyon előkelően nézne ki míg a Mont Parnasse
vidékén lakó szatobes kiserégek egy Worth vagy
Redferne műhelyéből kikerült ruhák is rozszúl
állnának.

Redferne-ről lévén szó, ennek termében készült
remek estély-ruha képét mutatom be. A világos
sárga Bengaliból készült, bársony szalagokkal és
jettel díszített szoknyán csinos eszokrok a zubbony
szabásu deréki érnék. A rövid puffokkal ellátott
újjak csipkével és áttört selymmel díszítvők, mely
alatt sárga satin látszik. Az ily módon alkalm-
zott több színű díszítés azért is nagyon csinos,
mivel este villamos lámpafénynél remek hatású.

Nálunk mindama meglepetéseket a divat és a
női ruha készítés terén, melyekben Párisban az
itt felsorolt divatházak remekelnek, bemutatja a
Monaszterly és Kuzmik utódai czég, melynek tu-
lajdonosai minden évben már a saison kezdetén
főlkeresik Párisban Worth, Laffarier, Raunditz,
Duocet, Redferne, stb. hírneves czégeket, és ezek első
alkotásait beszerezik, úgy hogy nálunk a legújabb
divat szép mintarubái ép úgy láthatók és feltál-
latók, mint Páris műtermében.

Alice.

Előfizetési fölhívás.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebb magyar
szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *eredeti
elbeszéléseket* és életképeket, részben illusztrálva,
közöl Jókai Móról, Mikszáth Kálmántól,
Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánétól,
Herman Ottónétól, Petelei Istvántól, B.
Büttner Linától, Szívos Bélától, Kazár Emil-
től, stb., s hogy az eddigig még jóval több
szépirodalmi olvasmányt nyujthasson olvasói-
nak, 1895. évi januártól kezdve hetenként egy
félúlvál bővítvé, „A Vasárnapi Ujság re-
génytára” című állandó szépirodalmi mel-
léklettel jelenik meg, mely, mint a fölpar, szintén
művészi képekkel van díszítve.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 41-ik
évfolyamában lévő «Politikai Ujdonságok», melyet
mint az események hű és részrehajlatlan előadóját,
valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó kö-

zöntség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellá-
tott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó
elő, úgy, hogy a közönség együtt találja benne
mindazt, a mi a napilapokban *elszörtan* jelen meg,
s így e lap kivált vidéken, hol a postajárás a napi
értesülést különben is megnehezíti, a *napilapokat*
is sok tekintetben pótolja. A «Politikai Ujdonságok»
állandó melléklete a «Magyar Gazda» című *gaz-
dasági és kertészeti képes lap*, s ezen felül *rend-
kívüli mellékletekkel is bővítvé lesz a lapnak heten-
ként másfél s minden második héten két nagy ivre
terjedő tartalma*.

A «Politikai Ujdonságok» újabban mint képes
újság jelenik meg, s minden száma a napi esemé-
nyekre vonatkozó több képet közöl.

Előfizetési áraink évnegyvedre:

A «Vasárnapi Ujság» . . . . . 2 frt — kr.
A «Vasárnapi Ujság» a «Világ-
krónika»-val együtt . . . . . 2 frt 40 .
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai
Ujdonságok» . . . . . 3 frt — .
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai
Ujdonságok» a «Világkrónika»-
val együtt . . . . . 3 frt 40 kr.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Poly-
tikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest,
Egyetem-utca 4. küldendők.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szamorovszky. Versek. Budapest. E kis kötet-
ről egyenlő joggal írhatunk gáncsot és dicséretet.
Ha nézzük dalainak kerekded formáját, verselésének
lendületességét, könnyedségét s az itt-ott előcsil-
lamló kedélyt, a legjobb véleményt kezdjük táplálni
Szamorovszky költői tehetsége fölül; de viszont az
a sok olcsó és erőltetett élcelődés és izléstelenység,
melylyel lépten-nyomon találkozunk, nagyon is
leszállítja jó véleményünket. Sokszor összevetni
a hang durvaságát a természetességgel. A «Mind-
napi történet»-ben egy virágot szakít s oda adja
egy szőke kis lánynak, kedvesének, de az nem so-
kái maradt kedvese, mert:

«Bemutattam egy barna bakának
S elszöktette a betyár magának.»

Ép ily izléstelen a «Falusi história», «Barátaim»,
«Noé», «Közös sors» és több más verse. A cinikus
hangra és erőltetett élcelődésre ott van példának
az «Egy holt koponyához» című verse. Könyváll-
ványán koponya vigyorgog. A szerző pipadolmányát
tartja benne s megszóltja gúnyosan, hogy no most
elérted, a mire életedbe hiába vágytál, van vágott
dohányod:

«Mert ha több lett volna egykor
A dohányod vágott,
Nem hagytaod von' el a tested,
S nem vigyorgnál rám ott.»

Mi ebben a vicez? A halál közös mindenkiel s a
lángész koponyája is heverhet könyvpölczokon,
szolgálat éretlen gúnynak czéltáblálul. Az olcsó
élcelődésre is sok példát hozhatunk fel. Ilyenek
«A szívárvány», «Bűszke fővel», «Egy nagyfejűhöz»,
«A halál», stb. Az eddigiiek is mutatják, hogy Sza-
morovszkyknak sok önbírálatra, izlésének nemi-
sítésére van szüksége. Ha tehetsége jó irányban
fejlődik, számottevő költő válhat belőle. Egyes
költeményei már most is csinosak. Milyen kedvesen
olvad össze a «Pitypalatty» című versében a félig
érzelmes, félig enyelgő hang, ez utóbbi szerencsésen
szóal meg a «Laptázás» címűben is. Sikerült dalai
közül, hogy az idézetekben igazságtalanok ne legyünk,
ide jegyezzük még a következőket: «Szeret», «Válás»,
«Vége», «A földolog», «Egy gyönyörű asszonynak»,
«Mutamur», «Annuska», «Álom». Mutatványul áll-
jon itt ezek közül a fentebb említett

Pitypalatty.

Pitypalatty, pitypalatty,
Szép leányka, ne szaladj!
Ringó kender lágy ölében
Megpihenni gyere vélem,
— Pitypalatty —
Csak egyetlen csókot adj!

Pitypalatty, pitypalatty,
Jaj ereszsz, jaj menni hagyj!
Ajkamat ha ajkad éri,

ESTÉLY-RUHA. — Párisi divatkép.

A fúrjesce kibeszéli,
— Pitypalatty —
Félek tőled, csalfa vagy.

Pitypalatty, pitypalatty,
Ah ne menj még, oh maradj!
Csókok édes, csókok éget . . .
Mikor látlak újra téged?
— Pitypalatty —
Szól a lánynak: «majd ha fagy!»

Pitypalatty, pitypalatty,
A leányka bűja nagy.
Pusztá, tarlott már a róna,
Mégis szól a nóta róla:
— Pitypalatty —
Csak egyetlen csókot adj!

Válás.

Csak álom volt szerelmünk,
A válás — az való . . .
Az út porát kavarva.
Vágtat velem a ló.

De bármí gyors futás,
Még egyre látlak én,
Akárhová tekintsek,
Csak arczod int felém.

Üzöm, de mindhiába,
A kép vanázslatát . . .
Élém tűnik szünetlen,
Mint csalfa délibáb.

A Gyurkovics-fluk, írta Herczeg Ferencz. Az
újabb szépirodalmi könyvek olvasói valószínűleg
mindnyájan ismerik «A Gyurkovics-lányok»-at,
Herczeg Ferencznek ezt az érdekes könyvét, mely-
ben annyi elmésséggel van leírva a Gyurkovics-
esalád. A szerző most megírta pendantját ennek a
könyvnek: «A Gyurkovics-fluk»-at. A jeles író ez
új könyvét a Singer és Wolfner czég izléses, szép

kiállításban adta ki. Ára fűzve 2 frt, díszkötés-
ben 3 frt.

A kiállítási katalógus honismertetője. A jövő
évi országos kiállítás alkalmából kiadandó katalógus
maradandó értékű munkának készül, melynek be-
vezetése honismertető munka lesz, mely teljes képét
adja Magyarország állami, történelmi, társadalmi
és anyagi viszonyainak. — A munka ezen részét
Jekelfalussy József szerkesztése mellett *Herman
Ottó, Aczady Ignác, Simonyi Zsigmond, Beothy
Zsolt, Káldy Gyula, Keleti Gusztáv, Enyedy Lukács,
Berzevics Albert, Nagy Ernő, Gosztonyi Mihály,
Schwarz Gyula, Concha Győző, Flósz Sándor,
Kovács Gyula, Hollán Ernő, Tormay Béla, Bedő
Albert, Hellai Ferencz, Vargha Gyula* és más kiváló
szakíróiak fogják megírni. A kiállításra történelmi
térképek készülnek, melyek hivatva lesznek hazánk
területétörténelmünk négy legfőbb korszakában (Szt.
István, Mátyás király, a török hódoltság és a pragma-
tica sanctio kora) ábrázolni. E térképeket három
szakírói tervei, u. m. a Szt. István korit dr. *Pau-
ler Gyula*, a Mátyás korit dr. *Csánki Dezso*, a török
hódoltság és pragmatia sanctio korit pedig
dr. *Aczady Ignác*, még pedig a legszelebb körü
levélírái és történelmi kutatások alapján. Mind e
térképeket *Kogutovics Manó* (Hölezek és társa)
földrajzi intézete egy-egy példányban készíti.

Verne Gyula összes munkáinak egyedül jogosi-
tott képes magyar kiadásából a 11. és 12. füzetet
küldi szét a Franklin-Társulat. A két füzet az
«Utazás a holdba» regény folytatását adja, *Gaál
Mózes* új fordításában. Az új olcsó kiadás egy-egy
füzetének ára 20 kr. s bármely hazai könyvkereske-
desben kapható. Előfizetheti a vállalat 1 frtjával
5 füzetre akár a Franklin-Társulatnál, akár a könyv-
árusoknál.

Folyóiratok. A *Századok* juniusi füzeté egész
kötet, mert egész terjedelmében közli a febr. 14-iki
közgyűlés tárgyait, gr. Telesi Géza elnöki meg-
nyitóját, a titkári jelentést, *Századok* Lajos emlék-
beszédét *Deák Farkasról*, a társulat alapozályait,
választmányi határozatait, stb. Ezenkívül *Frankoni*

BUDAPESTI CZÉGEK.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfitáncos és fehérenemű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és VII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Arjogyszék hérmentve. Cégem össze nem tévesztendő Földvári J. (Jabai) céggel.

GERŐ ADOLF
 cipész-mester.
BUDAPEST,
 V., Fürdő-utca 2. sz.
 Ajánlja készítményeit
fájós lábakra.

Fényképészeti készülékeket
 műkedvelők számára, legjobb uti-távosüvegeket a tirage rapid, kitűnő szemüvegeket megvizsgált maximál-lázhőmérőket, Aneroïd (legnyúlómérőket) szabadalmazott rajzszükségeket ajánl
CALDERONI ES TÁRSA.

ROTHBERGER JAKAB
 cs. és kir. udvari szállító.
 Budapest, váci-utca 23, a nagy Kristófhöz ez. házbán.
 A legegészségesebb kész férfiruhák dús választékban a legjutányosabb, szabott árakon.

Hirdetések felvételnek
 a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalában, Budapest, IV. ker. *Egyetem-utca 4. szám alatt.*

Báró Kemény Zsigmond
 összes beszélei.
 Kiadja a Kisfaludy-Társaság.
 Két kötet.
 Ára fűzve 3 frt, vászonba kötve 3 frt 60 kr.

A szénsavdus ásványvizek királya a
BORSZÉKI BORVIZ
 kitűnő gyógyviz és üdítő ital mindenütt kapható.
 Budapesti főraktár **RAJCS ZOLTÁN-nál**
 VIII. ker., József-körút 10. szám.

LUSER L.-féle turista tapasz.
 Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem, szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrszarusodás ellen. A hatásért jótállás vállalatik.
 Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellette védjeggyel és aláírással ellátva van, azért is erre ügyelni kell.
 Gyógyszertárakban vásárolandó.
 Főraktár: Budapest, Király-utca 12. szám **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerárán.

ÁGNES
 forrás. Legjobb azevli és háttófal. Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavarnak.
 Járvány idején préselvény gyógyszernek bizonyult.
 Sztéküldése **Édeskuty L.** vártól szállít Alatt Budapest.
 Kapható mindenütt.

Akacia arczereme
 pár heti alkalmazása egészen új, finom és úde gyermeked arcbort idéző elő, eltávolít szeplőt, májfoltot és atkákat (metszer).
 Egy üveg ára 1 forint.
 A Krieger-féle „Akacia szappan“ kellemes habzása rendkívül kedves illata és nagy tartósságánál fogva ma a legkedveltebb piperes-zappan. 1 darab ára 50 kr, 3 drb dobozban 140 kr. Kapható a legtöbb magyarországi gyógyszerárán.
 Főraktár: Budapest, Kálvin-tér „KORONA“ GYÓGYSZERTÁR.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
Vasút mentén.
 A magyar királyi államvasutak, továbbá a győr-sopron-ebenfurti és eperjes-bártfai vasut állomásai mentén fekvő városok, helységek és azok leírása.
 Irta **Oeskó Oeskey Gusztáv.**
 Ára vászonkötésben 1 frt.

VÉNUS
 LEGSZÉNSAVDUSABB TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZFORRÁS
 KAPHATÓ MINDENÜTT.

A főváros legszebb látványossága
 az Andrassy-út végén
Fesztly Árpád óriási körképe:
magyarok bejövetele
 Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet legnagyobb alkotása. Egy 1800 cm² méretű, e célra szőtt vásznon s a hozzá épített kőralaku palotában a magyaroknak a volézi völgybe való beérkezését tünteti fel.
 A kép szembetűnő részei:
 1. Árpád és a vezérek.
 2. A harcra a szláv had maradvékával.
 3. Latorcz és a fogoly szlávok.
 4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása az ökrös szekereken.
 Előttük a pogány oltár a rajta haldokló szláv pappal.
 5. A nőrablás. 5875
 6. A pogány magyarok fehérülő-áldozata. A táltos, a kádár, táncos leányok, bonczok, igricek és dobosok csoportja.
 7. Sátorverő magyarság.
 A háttérben a beregi rónaság, Lovácska, a munkási várhegy, a Latorcza folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérföldekre terjedő meszeségben látható.
 Látható délelőtti 9 órától esti 9 óráig.
 Este villamvilágításnál.
 Belépő díj 50 krajczár.

WEINWURM ANTAL
 fényképész első magyarországi chemigraphiai műintézete Budapest, IV., Károly-utca 3.
 készíti mindennemű czinkedzesű dűczt, autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia utján. Alaprajzok, térképek, hiálózatok fotolithográfiái.
 Itton a legjutányosabban ok-szorositatnak. Külön berendezés házonkívül való fénykép-felvételre.

Értesítés.

A pozsonyi cs. és kir. 5. hadtest felügyelőségénél, továbbá a komáromi és soproni cs. és kir. élelmező raktárnál, és pedig: Pozsonyban 1895. évi július hó 4-én d. e. 10 órakor, Komáromban 1895. évi július hó 9-én d. e. 10 órakor, végre Sopronban 1895. évi július hó 15-én d. e. 11 órakor az illető élelmezési kerületek számára 1895. évi szeptember 1-jétől 1896. évi augusztus 31-éig terjedő időre, széna, alom-és ágyaszalma, tűzifa mint közén élelmezési szükséglet bérbe adása nyilvános tárgyalásban lepecsételt ajánlatokkal fog biztosítottani.

Az egyes cikkek és azoknak a különféle állomásokban való szükséglete az erre vonatkozó részletes 1661-a és b. számú tudósításokból észlelhetők, valamint minden ezen bérleti üzletre vonatkozó feltételek a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katonai-élelmezési raktáraknál meglévő feltételi füzetekből naponta a hivatali órák alatt kivehetők.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok a bánatpénzzel együtt és egy időben a pozsonyi cs. és kir. 5. hadtest felügyelőségénél illetőleg a komáromi és soproni cs. és kir. élelmező raktáraknál a tárgyalás napján legkésőbb 10 óráig délelőtt benyújtandók.

A cs. és kir. 5. hadtest hadbiztossága.
 Pozsony 1895. évi június hó 1-én.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárúsnál kapható:

A magyarság keletkezése és gyarapodása.
 IRTA **VÁMBÉRY ÁRMIN.**
 Ára fűzve 3 forint.

Tartalom. Bevezetés. Ethnológia és aemzeti előítéletek. — Miveltégi momentumok bizonyító ereje. — A magyar őstörténelmi kutatás eddigi módszerei. — A törökök legelső költözködő mozdulatai. — A hunok Európában. — Az avarok Pannoniában. — Az avarok hatalmának pusztulása. — Az avarok maradványai. — Az alakulás folyamatai kezdete. — Az alakulás folyamatai további menete. — Avarok és szlávok. — A magyarok mielőtt nyugat felé vonultak. — A magyarok költözése Pannoniába. — A magyarok ethnographiai leírása. — A honfoglalás. — A magyarok betörései és háborúi Európában. — Magyarország a X. században. — A magyarság megterése a kereszténységre. — A magyar ethnokristályosodása. — A magyar elem növekvése. — A magyarság további sorsa. — A jelen kor magyarsága.

Alakult 1838-ban. Cs. kir. szab. Alakult 1838-ban.
Adriai Biztosító Társulat Triesztben.
 (RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA.)
VAGYONKIMUTATÁS.
 Életbiztosítási osztály. — A) Mérlegszámla 1894 december 31-én.

VAGYON:	Osztr. ért. forint	kr.	TEHER:	Osztr. ért. forint	kr.
Ingatlanok Trieszt, Bécs, Brünn, Budapest, Milano és Velencében	2,918,700	—	Külön nyeresémtartalék	600,000	—
Erdékpapírok a B) részletezés szerint	12,081,733	—	Rendelkezésre álló tartalék	325,000	—
Ingatlanok Triesztben	21,888	90	Tartalék árforlyamiragadozóknak számára	420,918	87
Szerzett járadékok és tőkék	18,986	80	Díjtartalék kártbiztosításokra	16,000,000	48
Kötvényekre adott előlegek	1,302,683	43	Kártartalék	244,917	64
Különféle ügyintézetek	404,219	83	Nyeresémtartalékokkal biztosítottak számára kiszolgáltatandó osztalékok	8,576	08
Különféle társulatoknál	284,284	61	Különféle társulatok	376,707	63
Társasági ösztöndíjak (f. számla egyenl.)	340,823	47	Különféle hitelek	61,042	14
Különféle adóknál	12,981	78			
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—			
	18,046,381	84		18,046,381	84

ELEMI BIZTOSÍTÁSI OSZTÁLY.
 B) Mérlegszámla 1894 december 31-én. (Az életbiztosítási osztály kivételével)

VAGYON:	Osztr. ért. forint	kr.	TEHER:	Osztr. ért. forint	kr.
Kinnlevő részvénybevitelések	2,400,000	—	Résztulajtok	4,000,000	—
Váltócékek és banktulajdonok	463,114	16	Nyeresémtartalék	1,241,592	49
Erdékpapírok a B) részletezés szerint	3,971,112	—	Rendelkezésre álló tartalék	325,000	—
Ingatlanok Triesztben	330,000	—	Tartalék árforlyamiragadozóknak számára	297,069	73
Pénztár-állomány az igazgatóságnál és a vezérigazgatóknál	101,907	51	Díjtartalék kártbiztosításokra	1,768,291	30
Felrakott kölcsönök	1,000	—	szállítvány-biztosításokra	84,305	86
Erdékpapírok adott kölcsönök	34,383	65	Tűkértartalék	417,917	—
Különféle hitelek	1,056,533	72	Szállítvány-bérek tartaléka	72,676	02
Erdékpapírokra adott kölcsönök (a folyó számlák egyenl.)	184,036	37	Életbiztosítási osztály (folyó számla)	423,984	57
Független ügyintézetek	908,235	21	Különféle biztosítási intézetek	340,823	47
Kerületi ügyintézetek	101,791	57	Fel nem vett osztalékok	3,657	—
Különféle biztosító társaságok	11,435	07	Osztalék az 1893. évben	248,000	—
Ingatlanok és biztosítási társulatok az igazgatóságnál és az ügyintézőknél	438,492	62	Igazgatók és személynézők illetéke	41,276	13
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—	Különféle hitelek	308,273	65
	10,092,042	38	Átvitt az 1894. évre	3,330	82
			Tartalék 1893. decz 31. frt 503,000		
			1894. decz. 31. gyarapodott	frt 150,000	
			Későbbi években befolyó díjak összege	frt 650,000	
			melynek fele az életbiztosítási osztályba van bekebelezve	frt 325,000	
				frt 325,000	

1895. május havában.
 Irta **Frigyessi Adolf**, vezértitkár.
 Az igazgatóság:
Glanstättner dr. Alber Ágost, Morpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál, Reinelt C., Salem H.
 Számvizsgálók: **Afenduli György, Pojai Alberti Emil, Parisi József.**
Magyarországi osztály:
 Budapest, IV., váci-utca 9. sz. a., saját házában.
Báró Podmaniczky Frigyes Lichtenberger J. Frigyessi M. intéz. vezértitkár. titkár.

FAELADÁSI HIRDETÉMÉNY.

A vinkovezei királyi főerdőhivatal kerületében lévő s az új-gradiskai királyi erdőgazdálkodás által kezelt erdők közül a Prasznik nevű 25. számú erdőréz mintegy 1078 kat. holdnyi területén, a Pod-Ljeszkovacz nevű 24. számú erdőréz mintegy 246 kat. holdnyi területén és a Medjusztrugove nevű 23. számú erdőréz mintegy 330 kat. holdnyi területén, továbbá a raicsi kir. erdőgazdálkodás által kezelt erdők közül a Suse nevű 20. és 21. számú erdőréz mintegy 688 kat. holdnyi területén és a Javieskogreda nevű 19. számú erdőréz mintegy 388 kat. holdnyi területén, összesen tehát mintegy 2730 kat. holdnyi kincstári erdőterületen található összes tölgy-, kőris-, bükk-, szil- és gertyánfák eladására s illetve megvételére ajánlati tárgyalás hirdetik, melyre az ajánlatok a földmiveltésügyi magyar királyi ministeriumnál az 1895. évi július 24-én déli 12 óráig benyújthatók.

Az ezen erdőrézekben álló koros törzsek, az 1895. évi szeptember hó 1-től számítandó legfeljebb 8 év alatt leendő kihalásáig az egész 2730 kat. holdnyi erdőréz egész területén adatnak el; ajánlattevők azonban kötelesek minden egyes erdő-részre, illetve az annak egész területén lévő összes koros fákra külön-külön is megajánlani a vételárát.
 A tölgy műszer- és épületi fa kidolgozása után visszamaradt tölgyfa-anyag az eladás tárgyát nem képezvén, azzal a kincstár szabadon rendelkezik.
 Az ajánlat csak írásbeli lehet és csak azon ajánlatok fogadhatók el a tárgyalás alapjául, a melyek a tárgyalás megkezdésére jelen hirdetésben kitűzött óra előtt, a földmiveltésügyi m. kir. ministerium igtató hivatalában benyújtattak, és melyekben tisztán kivehető számjegyekkel és egyszerűsített betűkkel is kiíratik azon összeg, melyet ajánlattevő, a fennebb elősorolt erdőrézek mindegyikeért külön-külön és összesen az egész 2730 kat. hold területű koros erdőért megajánl.

A kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul visszautasítottatnak.
 Az ivenkint 50 krajczárnyi bélyeggel ellátandó írásbeli ajánlatban nyíltan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési, valamint az ezekhez fűzött szerződési feltételeket ismeri, és magát azoknak aláveti.

Az ajánlat kellően lepecsételt boríték alatt nyújtandó be, melyhez egyúttal a letett bánatpénzről szóló állampénztári nyugta is csatolandó.
 Az 180,000 (egyszáznyolcvanezer) forintban megállapított bánatpénz készpénzben vagy az állammal óvadékképeseknek elismert értékpapírokban a budapesti m. kir. állampénztárnál (vámház) leteendő.

A borítékban kívülről az ajánlattevő neve és lakása teendő ki és a boríték ezenkívül a következő felirással ellátandó: „Ajánlat a földmiveltésügyi m. k. ministerium által 1895. évi július hó 24-én kiirt versenytárgyalásnál eladás alá bocsájtott újgradiskai és raicsi mintegy 2730 kat. hold erdőterületen lévő koros tölgy- és egyéb törzsek megvételére.”

A földmiveltésügyi m. kir. minister fentartja magának azon jogot, hogy a benyújtott ajánlatok közül szabadon azt vagy azokat választhassa, a melyet, — tekintet nélkül az ajánlat magaságára — saját belátása szerint a legmegfelelőbbnek talál; avagy az összes beérkezett ajánlatokat vissza is utasíthassa.

Az árverési és szerződési feltételek a földmiveltésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztály főnökénél és a vinkovezei kir. főerdőhivatalnál a hivatalos fogadási órákban bármikor megtekinthetők.

Budapestben, 1895. június hó 7-én.
Földmiveltésügyi magy. kir. minister.

